

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 8 (199) wrzesień 2013

ISBN 1730-5187

V Samorządowe Forum Kultury
Na ratunek edukacji kulturalnej

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

IV 12 i 13 września 2013 r. w Gorzowie Wlkp. odbyło się V Samorządowe Forum Kultury Związku Miast Polskich. W tym roku samorządowcy i przedstawiciele samorządowych instytucji kultury rozmawiali o zarządzaniu strategicznym w kulturze, muzeach oraz o lokalnych liderach edukacji kulturalnej.

VII Podczas posiedzenia w Nowym Tomyślu 30 sierpnia 2013 r. członkowie Zarządu dyskutowali z Magdaleną Młochowską, podsekretarz stanu w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji na temat problemów i wyzwań dotyczących zmian granic miast.

KRONIKA KRAJOWA

X Podczas wspólnego posiedzenia Zarządów Związku Miast Polskich oraz Śląskiego Związku Gmin i Powiatów Medal Honorowy ZMP otrzymał Zygmunt Frankiewicz, prezydent Gliwic w związku z jubileuszem 20-lecia sprawowania przez niego funkcji prezydenta miasta. W „SM” publikujemy wywiad z nim.

IX Podczas posiedzenia Komisji Wspólnej 25 września br. samorządowcy zgłosili postulaty udoskonalenia zapisów art. 243 ustawy o finansach publicznych. Obiecana przez premiera Donalda Tuska zmiana ma pozwolić samorządom więcej inwestować, korzystając ze środków unijnych w nowej perspektywie.

LAUREACI KONKURSU „SAMORZĄDOWY LIDER ZARZĄDZANIA 2013 – USŁUGI SPOŁECZNE”

XII Tarnów, Dąbrowa Górnicza, Lublin, Skierniewice, Czersk, Podkowa Leśna, Skwierzyna, Sępólno Krajeńskie, Mława, Swarzędz, gminy wiejskie - Świdnica, Chełm Śląski, Kram, Michałowice, Rzecznów, powiaty - bocheński, gliwicki, nakielski, wąbrzeski, ząbkowicki, poznański, myślenicki – to laureaci tegorocznej edycji konkursu „SLZ 2013 – usługi społeczne”. Dziś przedstawiamy zwycięskie projekty z dziedziny oświaty oraz sportu i rekreacji.

PROJEKT NORWESKI 2

XVII 21 sierpnia br. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego przekazało wnioskodawcom informację o wynikach oceny merytorycznej wniosków złożonych w konkursie w ramach programu regionalnego EOG.

Na okładce: Ratusz w Gliwicach. W mieście obradował Zarząd ZMP. O Gliwicach piszemy na str. X i XI

Zarząd ZMP w Gliwicach

Skuteczne narzędzia dla metropolii

Podczas wspólnego posiedzenia Związku Miast Polskich i Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, które odbyło się 16 września br. w Gliwicach, członkowie obu organizacji omówili niezbędne zmiany w ustroju JST w kontekście nowych zadań i wyzwania bieżące oraz systemowe dotyczące finansów JST.

Negatywnie zaopiniowano, z powodów zasadniczych uwag natury ustrojowej i finansowej, przygotowany przez posłów PO projekt ustawy o powiecie metropolitalnym, który zakłada wprowadzenie czwartego rodzaju jednostki samorządu terytorialnego.

Komplikacje i absurdy

W podjętym **stanowisku** zwrócono uwagę, w projekcie roi się od absurdów i błędów systemowych. Podkreślano, że na obszarze metropolitalnym potrzebne są skuteczne narzędzia współdziałania i koordynacji niektórych zadań realizowanych przez gminy, miasta na prawach powiatu, powiaty i samorząd województwa, a nie wyodrębnienie kolejnego rodzaju JST, co spowoduje jeszcze większe komplikacje we współdziałaniu i koordynacji.

Zanim dojdzie do wypracowania dojrzałego projektu rozwiązań, członkowie Zarządu obu organizacji

postulują wprowadzenie zmian, które są już przygotowane w projekcie prezydenckim dotyczących tworzenia związków komunalnych gminno-powiatowych czy zespołów współpracy terytorialnej. Wskazano ponadto na brak oceny skutków finansowych regulacji - to dyskwalifikuje ten projekt z punktu widzenia wymogów ustawy o finansach publicznych.

Przewodniczący ŚZGiP, **Zygmunt Frankiewicz** określił ten projekt jako dramatycznie zły, gdyż nie rozwiązuje on żadnego z problemów tych obszarów i stanowi wręcz zagrożenie dla komunikacji publicznej, która już funkcjonuje. Samorządowcy nie są przeciwni powstaniu metropolii, ale potrzebna jest dobra ustawa, która będzie zawierać rozwiązania gwarantujące swobodę. Lepsze jest oddolne budowanie metropolii, oparte

na woli samorządów i związkach tworzonych na zasadzie współpracy.

Komisja i przegląd kompetencji

Podczas posiedzenia rozmawiano również na temat rozdziału kompetencji stanowiących i kontrolnych od wykonawczych. Zdaniem profesora **Krystiana Ziemskiego** z UAM wybory bezpośrednie powinny spowodować zasadnicze zmiany o charakterze ustrojowym w obowiązujących przepisach prawa doty-

Podczas wspólnego posiedzenia Zarządów ZMP i ŚZGiP, które odbyło się w Parku Naukowo-Technologicznym TECHNOPARK w Gliwicach, zdecydowano o sformalizowaniu dotychczasowej współpracy w formie porozumienia.

Fot. J. Proniewicz

czących kompetencji rady. Profesor zaproponował powołanie komisji kodyfikacyjnej dotyczącej samorządu terytorialnego i prawa administracyjnego.

W trakcie dyskusji padały propozycje dotyczące powierzenia funkcji przewodniczącego rady wójtowi, burmistrzowi czy prezydentowi na wzór niemiecki, wprowadzenia sankcji za niewykonywanie uchwał rady przez organ wykonawczy czy odpraw dla wielokadencyjnych wójtów, burmistrzów czy prezydentów. Zarządy obu organizacji podjęły decyzję, że należy powołać komisję kodyfikacyjną i przejrzeć kompetencje obu organów.

Błędny wskaźnik zadłużenia

Członkowie Zarządów przyjęli wspólne **stanowisko** dotyczące indywidualnego wskaźnika zadłużenia oraz następstw wynikających

z niespełnienia warunków określonych w art. 242-244 ustawy o finansach publicznych. Proponowany zapis, dotyczący postanowień w zakresie realizacji przez JST programów postępowania naprawczych, zmierza w odpowiednim, pożądanym przez samorządy kierunku. Wprowadza on bowiem możliwość zastosowania programu postępowania naprawczego. Proponowane przez MF zmiany zwiększają też zdolność JST w odniesieniu do wykorzystania środków unijnych w nowej perspektywie finansowej. Zmiany te są jednak dalece niewystarczające, gdyż nie obejmują kwestii związanych z zastosowaniem obecnie obowiązującej, błędnej konstrukcji wzoru indywidualnego wskaźnika zadłużenia (IWZ). Już w marcu br. ZMP i ŚZGiP we współpracy ze Związkiem Banków Polskich przedstawiły propozycję modyfikacji tego wzoru.

Konieczna analiza finansów

Oba Związki uważają również, że powyższe propozycje zmian nie rozwiązują w praktyce głównego problemu JST. Jest nim zbyt niski poziom dochodów JST przy równocześnie obligatoryjnie wysokich wydatkach na realizowane

zadania publiczne, których zakres wciąż ulega poszerzaniu. W tej sytuacji wielkie znaczenie ma zapowiedź Premiera, dotycząca konieczności podjęcia prac nad nowymi systemowymi rozwiązaniami dotyczącymi finansów samorządowych.

- Projekt obywatelski złożony w Sejmie to dobry punkt wyjścia do prac systemowych, pokazuje bowiem miejsca gdzie samorządom ubyło – mówił A. Porawski. – Potrzebna jest obecnie analiza całościowa naszych finansów. Dyrektor Biura ZMP zaproponował zwrócenie się ze wspólnym postulatem do rządu o podjęcie takich prac, co członkowie Zarządu propozycję tą zaakceptowali.

Przegłoszono także [stanowisko](#) zawierające główne postulaty samorządowe w odniesieniu do systemu rozliczania podatku VAT. Pozytywnie oceniono dwa projekty poselskie dotyczące zmian w kodeksie wyborczym, wprowadzające m.in. głosowanie elektroniczne oraz korespondencyjne dla wszystkich wyborców.

„Nie” dla niższych dochodów

Zarząd ZMP zaopiniował też negatywnie projekt założeń zmian w ustawie Prawo geodezyjne i kartograficzne. Sta-

nowisko Komisji Geodezji i Infrastruktury Informacji Przestrzennej ZMP przedstawił jej przewodniczący **Roman Rohaczyński**, naczelnik Wydziału Geodezji UM Katowice ([stanowisko Komisji ZMP](#)). Projekt założeń zakłada rozszerzenie baz i listy podmiotów, którym nieodpłatnie będą udostępniane zbiory danych znajdujące się w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym.

Pozytywną opinię uzyskały projekty o zmianie ustawy o funduszu sołeckim, o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Warunkowo zaakceptowano projekt o zmianie ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się. Zdaniem członków Zarządu, jest to niewątpliwie potrzebne rozwiązanie, ale powoduje poszerzenie zakresu zadań wykonywanych przez JST, dlatego w projekcie regulacji powinno być wskazane źródło jego finansowania zgodnie z ustawą o finansach publicznych.

Więcej informacji w [Komunikacie z posiedzenia Zarządu ZMP w Gliwicach](#).

Joanna Proniewicz

Medal Honorowy ZMP dla prezydenta Gliwic

Podczas wspólnego posiedzenia Zarządów Związku Miast Polskich oraz Śląskiego Związku Gmin i Powiatów **Jacek Majchrowski**, wiceprezes Związku Miast Polskich, prezydent Krakowa, wręczył Medal Honorowy ZMP **Zygmuntowi Frankiewiczowi**, przewodniczącemu ŚZGiP, prezydentowi miasta Gliwice w związku z jubileuszem 20-lecia sprawowania przez niego funkcji prezydenta miasta. Prezydent Krakowa podkreślił, że Zygmunt Frankiewicz może stanowić wzór samorządowca. Wyróżnienie to zostało przyznane ze względu na wielki wkład prezydenta w rozwój samorządu miejskiego i działalności Związku Miast Polskich oraz w związku z pierwszym w Polsce jubileuszem dwudziestolecia pełnienia funkcji prezydenta miasta.

Prezydent Zygmunt Frankiewicz jest wybitnym działaczem samorządowym, który wywarł istotny wpływ na rozwój samorządności miejskiej w Polsce. W uzasadnieniu uchwały, na mocy której przyznano Medal, czytamy *„Jego wyobrażenia i konsekwencja leżą u podstaw zrównoważonego, stabilnego rozwoju miasta, położonego na obszarze wymagającym daleko idących transformacji, stawiającym trudne wyzwania. Jakość pełnienia funkcji publicznej przez Pana Prezydenta Zygmunta Frankiewicza jest potwierdzona z jednej strony przez wskaźniki rozwoju miasta, a z drugiej przez wyniki kolejnych wyborów i referendów. Należy przy tym podkreślić wkład Pana Prezydenta Frankiewicza w budowę platformy współdziałania polskich samorządów, w skali lokalnej, regionalnej i ogólnopolskiej, opartej na zasadzie autentycznej subsydiarności, przy poszanowaniu różnych uwarunkowań i poglądów, a jednocześnie zachowaniu niezależności.”*

Prezydent Gliwic dziękując za gratulacje składane przez przedstawicieli innych miast, zwrócił uwagę, że nie samo trwanie jest sukcesem, tylko to, co w tym czasie się udało zrobić: – *Samorząd zmienił Polskę. Praca w śląskim Związku, współpraca z innymi samorządami, jest niesamowitą inspiracją, która nas wzbogaca. Tu jest prawdziwa Polska.*

Medal Honorowy ZMP od 1995 roku został przyznany 30 osobom zasłużonym dla rozwoju samorządu miejskiego, m.in.: Janowi Olbrychtowi, Franciszce Cegielskiej, Wojciechowi Szczęsnemu Kaczmarkowi, Jerzemu Stępińowi.

(jp)

V Samorządowe Forum Kultury

Miasta cenią kulturę

12 i 13 września 2013 r. w Gorzowie Wlkp. odbyło się V Samorządowe Forum Kultury Związku Miast Polskich. W tym roku samorządowcy i przedstawiciele samorządowych instytucji kultury rozmawiali o zarządzaniu strategicznym w kulturze, muzeach oraz o lokalnych liderach edukacji kulturalnej.

Jak co roku Związek Miast Polskich zaproponował uczestnikom Forum tematy, które są przedmiotem szerszego zainteresowania zarówno praktyków, jak i badaczy i teoretyków. Przyczynkiem do panelu poświęconego zarządzaniu strategicznemu w kulturze był niedawno opublikowany **raport** kwartalnika Res Publica Nowa „Miejskie polityki kulturalne”. Jego ankietarzy przez blisko rok przebadali 66 miast, w których mieszka ponad 12 mln Polaków; przeprowadzili prawie 200 wywiadów i przeanalizowali 390 uchwał budżetowych. Raport miał na celu wywołanie dyskusji i sprawdzenie, w jaki sposób władze miast organizują swoje działania w dziedzinie kultury.

- Przyjęliśmy zasadę, że dzięki raportowi nie będziemy mówić, jak powinno być, ale spróbujemy zrozumieć, w którym momencie jesteśmy i jakie perspektywy są przed nami – mówił podczas Forum **Wojciech Przybylski**, redaktor naczelny Res Publica Nowa.

Z raportu wynika, że miejska polityka kulturalna jest zorientowana przede wszystkim na budowanie marketingowego wizerunku oraz infrastruktury kulturalnej. W latach 2007-2012 wydatki na inwestycje w remonty starych i budowę nowych obiektów w badanych miastach wzrosły o 171%. W tym samym czasie ilość środków finansowych przeznaczonych na bieżącą działalność kultury wzrosła o 40%.

- Tak wielkie środki przeznaczane na inwestycje z jednej strony rozwiązują istniejące ogromne braki infrastrukturalne, z drugiej jednak narażają miejską kulturę na poważny kryzys w nadchodzącej przyszłości – ostrzegają autorzy raportu. - Koszty utrzymania nowych obiektów, a często także mieszczących się w nich nowych instytucji kultury mogą sprawić, że na realizację planów dotyczących wzmocnienia roli kultury w funkcjonowaniu i rozwoju miast zabraknie pieniędzy.

W raporcie podkreślono, że choć wydatki na kulturę rosną, władze miejskie wciąż traktują tę dziedzinę przede

wszystkim jako narzędzie promocji. Wojciech Przybylski zwracał też uwagę, że władze miast, podobnie zresztą jak ministerstwo kultury, prowadzą swoją politykę kulturalną na wyczucie, nie stosując żadnych sensownych systemów ewaluacji swoich inwestycji. W przeważającej większości nie posiadają też spisanych i przemyślanych planów rozwoju kultury. Istnieje zagrożenie, że w krótkim czasie konieczne stanie się wsparcie

finansowa inwestycje w infrastrukturę podziemną. Na początku lat 2000 inwestycje wyszły na powierzchnię, jednak główne wydatki pochłaniały drogi. Od kilku lat wreszcie samorządy mogą wydawać pieniądze na duchowe potrzeby swoich mieszkańców. Analiza miejskich budżetów pokazuje, że kultura w miastach nie jest pod względem wydatków na szarym końcu.

Dyrektor zauważył, że coraz więcej miast zamawia zewnętrzne ewaluacje swoich inwestycji, także tych w kulturę. Również projekty realizowane z pomocą środków z Unii Europejskiej wymagają dokonywania systematycznej oceny podjętych działań. Rośnie też liczba miast, które już opracowały lub przygotowują się do przyjęcia strategii sektorowych dotyczących rozwoju kultury. Podczas Forum swoje działania w tej dziedzinie zaprezentowały **Kołobrzeg**, **Słupsk**, **Toruń** oraz **Gorzów Wlkp.**

W kolejnym Samorządowym Forum Kultury wzięli udział samorządowcy oraz przedstawiciele samorządowych instytucji kultury.

Fot. E. Parchimowicz

miast w ich dążeniach do realizacji lepszej polityki kulturalnej. Jednak prawie dwie trzecie respondentów (urzędników samorządowych) badania Res Publici Nowa ocenia poziom kultury w swoim mieście jako mieszczący się „powyżej przeciętnej” na tle kraju.

Filozofii, jaka przyświeca gospodarzom miast zarządzających kulturą bronił w tej dyskusji **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura Związku Miast Polskich.

- My – samorządowcy uważamy, że ten wielki zryw inwestycyjny, podjęty przez polskie miasta, nie może kulturze zaszkodzić – mówił. - Inwestowanie w kulturę poczytujemy sobie za zaszczyt. Pamiętajmy, że w latach 90. większość pieniędzy

O kondycji muzeów

Gorzowskie spotkanie było okazją do podjęcia w szerszej skali rozmowy na temat kondycji muzeów samorządowych. Wcześniej tematyką tą zajmowała się komisja kultury Związku Miast Polskich. Związek chciałby dopracować się standardów, które mogłyby stać się podstawą dla lokalnych gospodarzy muzeów. O standardach z samorządowcami chce także rozmawiać Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów. Instytucja ta pracuje nad strategią rozwoju muzealnictwa oraz być może będzie wnosząc o zmiany w ustawie o muzeach. Samorządy mają być zaproszone do tej

debaty. Podczas Forum o swoich ciekawych doświadczeniach opowiadali praktycy. **Lucyna Mizera**, dyrektor **Muzeum Regionalnego w Stalowej Woli**, mówiła o osobistym zaangażowaniu prezydenta miasta, z wykształcenia historyka sztuki, w działalność muzeum. Z jego inicjatywy i inspiracji większość działań podejmowanych przez tę instytucję realizowanych jest w formule projektów; muszą to być działania niestandardowe i innowacyjne. Jedną z najciekawszych inicjatyw w 14-letniej historii muzeum była zorganizowana z okazji 70. rocznicy powstania Centralnego Okręgu Przemysłowego wystawa historyczna, wokół której przeprowadzono szereg działań o charakterze promocyjnym i edukacyjnym. Wystawa miała trwać trzy miesiące, a trwa już 5 lat.

Przemyślana wizja

„Między wizją a konfliktem” – tak zatytułował swoją prezentację dyrektor **Muzeum Historii Miasta Krakowa, Michał Niezabitowski**. Mówił bowiem o powierzonym kilka lat temu Muzeum obiekcie po dawnej fabryce „Emalia”, przejętej podczas okupacji przez Oskara Schindlera. W budynku miała powstać wystawa poświęcona losom Krakowa i jego mieszkańców podczas okupacji.

- *Dyskusja wokół tego pomysłu była bardzo delikatna i jednocześnie gorąca* – mówił dyrektor Niezabitowski. - *Istniało niebezpieczeństwo, że w Krakowie, mieście, w którym podczas wojny zginęło z rąk hitlerowców 70 tysięcy Żydów, stworzymy wystawę poświęconą Niemcom. Ostatecznie postanowiono, że ekspozycja będzie opowiadać o tym, jak miasto poradziło sobie w tamtych ciężkich czasach.*

Zaskakująca jest skala zmian, jakie zaszły się wraz z przejęciem obiektu przez Muzeum. Wyremontowana fabryka, dzięki hollywoodzkiej sławie Oskara Schindlera, przyciąga miesięcznie około tysiąca zwiedzających. W najbliższym sąsiedztwie Muzeum zaczęły powstawać restauracje, sklepy, galerie sztuki, a nawet klub fitness. Sam sklepik muzealny przynosi miesięcznie ok. 60 tysięcy złotych zysku. Nieopodal fabryki wybudowano też budynki mieszkaniowe. To jedne z najdroższych lokalizacji do mieszkania w Krakowie.

- *Niezależnie od różnic między Krakowem i resztą Polski uważam, że przemysł, poprzedzone konsultacjami społecznymi inwestycje są w muzeach czynnikiem zmieniającym perspektywę ekonomiczną samorządów* – zakończył swoją wypowiedź dyrektor Niezabitowski.

Podczas gorzowskiego spotkania mówiono m.in. o kondycji samorządowych muzeów.

Fot. E. Parchimowicz

Miasto w klimacie Mehoffera

Swoją myśl o identyfikację kulturalną znalazły też władze **Turku**. Pomysł ten nosi tytuł „Miasto w klimacie Mehoffera” i związany jest z faktem, że ten przedwojenny artysta ozdobił polichromią kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Turku, a także wykonał dla tej świątyni projekty witraży.

- *Wszystko zaczęło się 15 lat temu* – mówił w Gorzowie zastępca burmistrza Turku, **Mirosław Mękarski**. - *Dostrzeżliśmy, że mamy w mieście tak ważne dzieło, ale że jest ono całkowicie niedoceniane i niezauważane przez mieszkańców. Przystąpiliśmy do renowacji dzieła Józefa Mehoffera za kilkanaście milionów pozyskanych z RPO i stworzyliśmy projekt związany z promocją miasta.*

Władze Turku, dzięki bardzo dobrym kontaktom z rodziną artysty, przy wsparciu Ministerstwa Kultury oraz Unii Europejskiej, wykupiły kilkadziesiąt dzieł Mehoffera, które były depozytami w Muzeum Narodowym w Krakowie. Te działania władz miasta coraz bardziej zaczęły rozumieć mieszkańcy. W mieście zaczęto organizować coraz więcej wydarzeń nawiązujących do dzieła przedwojennego artysty, a więc np. noc muzeów – noc Mehoffera, spotkania z jego sztuką, koncerty, stała ekspozycja w Muzeum im. Mehoffera, Festiwal Mehofferowski. Zaczęto publikować wydawnictwa – albumy i pocztówki, otwarto pracownię witrażu w muzeum, rozwinięto działalność edukacyjną, a także wzmocniono informację turystyczną, otwarto sklepy z pamiątkami, infokioski.

- *Obecnie pracujemy nad koncepcją architektoniczno-urbanistyczną tureckiej starówki* – mówił M. Mękarski. - *Myslimy o postawieniu ławeczki Mehoffera, o muralach i innych elementach, które będą nawiązywać do klimatu przedwojennego miasteczka. Mehoffer jest inspiracją do działania dla wielu mieszkańców Turku.*

Samorząd dla wolności

Swoimi refleksjami podzielili się uczestnikami spotkania profesor **Wojciech Suchocki**, dyrektor Muzeum Narodowego w Poznaniu.

- *Kultura jest po to, by ludzie byli wolni* – mówił. - *To, co próbujecie robić w miastach, powinno się skupiać wokół słowa „wolność”.*

Ostrzegając przed zrutynizowaniem działań, wypełnianiem rubryk, „odfajkowaniem” spraw. Podkreślił, że muzea obecnie muszą zajmować się edukacją w znacznie większym stopniu niż wcześniej, by zaradzić lukom, które powstają w skutek działania obecnego systemu kształcenia dzieci i młodzieży. Mówiąc o istocie instytucji muzeum, którą można zawrzeć w słowach: sztuka, pamięć, miejsce, profesor Suchocki wzmocnił w obecnych na sali muzealnikach i samorządowcach poczucie sensu ich pracy, tak często nie rozumianego przez mieszkańców.

- *Siła samorządu jest jedną z najważniejszych rzeczy dla ugruntowania wolności* – mówił. *Niech się święci samorząd, nie tylko na rozmaitych szczeblach samorządu terytorialnego, ale poprzez rozkwit wszelkich form samoorganizowania się wokół problemów kultury.*

Ewa Parchimowicz

Ogólnopolski projekt badawczy

Na ratunek edukacji kulturalnej

Lokalni liderzy edukacji kulturalnej – to jeden z tematów, jakim zajęli się uczestnicy V Samorządowego Forum Kultury. Podstawą do rozmowy na ten temat stał się ogólnopolski projekt badawczy wspólnie realizowany przez Związek Miast Polskich i Regionalne Obserwatorium Kultury Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu „Kompetencje lokalnych liderów edukacji kulturalnej. Studium metod, mediów i warunków kulturalnego oddziaływania na mieszkańców polskich miast”.

Idea projektu jest badanie profesjonalnej aktywności osób, postrzeganych jako liderów w zakresie skutecznej edukacji kulturalnej, działających w organizacjach i instytucjach kulturalnych obecnych w polskich miastach. Autorzy projektu poszukują najlepszych wzorów (i w efekcie modeli) dla metod, sposobów i warunków oddziaływania na mieszkańców miast w zakresie edukacji kulturalnej.

Przedmiotem uwagi badawczy są zarówno liderzy działający w organizacjach zakorzenionych w danych wspólnotach lokalnych, jak również w podmiotach realizujących alternatywne względem konwencji pomysły na prowadzenie edukacji kulturalnej.

- Zwracamy uwagę na kompetencje komunikacyjne, menadżerskie i organizacyjne liderów – mówił podczas Forum Marcin Poprawski z Regionalnego Obserwatorium Kultury UAM. – Zależy nam zwłaszcza na jakości, różnorodności użytych mediów oraz skuteczności komunikowania się z odbiorcami oferty edukacji kulturalnej, mieszkańcami polskich miast.

Jednym ze sposobów realizacji projektu, obok analizy materiałów, raportów, danych, literatury oraz statystyk – są badania ankietowe przeprowadzone w dwóch miastach w każdym z województw. Łącznie będzie to 500 ankiet skierowanych do czterech grup adresatów: dyrektorów szkół, samorządowców (m.in. naczelników wydziałów kultury bądź oświaty, burmistrzów i wiceprezydentów ds. oświaty bądź kultury), organizacji kulturalnych działających w III sektorze oraz do prywatnych i publicznych instytucji kultury. Dodatkowo w każdym mieście wojewódzkim prowadzone są zogniskowane wywiady grupowe. Ich uczestnikami są osoby reprezentujące środowiska opiniotwórcze i kulturotwórcze miast. Osoby pracu-

jące przy projekcie prowadzić też będą pogłębione wywiady oraz obserwacje uczestniczące z liderami edukacji kulturalnej działającymi w trzech miastach w każdym województwie. Liderzy ci zostaną wybrani na podstawie m.in. sesji fokusowej zorganizowanej podczas gorzowskiego Forum Kultury ZMP.

Uczestnicy Forum dyskutowali m.in. o cechach lokalnych liderów edukacji kulturalnej.

Fot. E. Parchimowicz

W trakcie tego spotkania samorządowcy i przedstawiciele instytucji kultury zostali zapytani o to, jak rozumieją edukację kulturalną, jak wyglądają obecnie warunki pracy „edukatorów” kultury (jakie są bariery, szanse, jak powinno wyglądać wsparcie samorządu) oraz jakie cechy – ich zdaniem – powinien mieć lider edukacji kulturalnej.

Dziś rozeszły się drogi edukacji szkolnej i edukacji kulturalnej. O kulturze i o edukacji myślimy sektorowo – to jeden z wniosków prawie dwugodzinnej dyskusji podczas sesji. Jej uczestnicy zauważyli jednak, że system można omijać przy pomocy kreatywnych ludzi. Samorządy mogłyby pomagać w spotkaniach takich ludzi. W obecnym systemie edukacji nie ma czasu na kulturę; trwa walka o wyniki w testach. Szkoła nastawiona jest na coś dalekiego od klimatu zbliżania dzieci do kultury.

- W szkołach działają powszechne programy nauki pływania dla dzieci. Może by na tej samej zasadzie wprowadzić do szkół programy, które obejmą wszystkie dzieci z klas 1-3 obowiązkową edukacją np. muzyczną – zaproponowała podczas dyskusji Ewa Młynarczyk, dyrektor Miejskiego Centrum Kultury w Bełchatowie. - Dalej można by pomyśleć o tym, by każde dziecko podczas cyklu szkolnego odbyło edukację kulturalną uczestnicząc w zajęciach w kinie, teatrze, muzeum, galerii sztuki, filharmonii i innych instytucjach kultury dostępnych w danym mieście.

Uczestnicy sesji nie mieli jednoznacznego poglądu na wykorzystanie nowych technologii w edukacji kulturalnej. Jedni skłaniali się ku opinii, że oferta kulturalna powinna być konkurencyjna wobec wszechobecnych tabletek, kreskówek i gier elektronicznych. Inni podkreślali, że nowe technologie stają się wielkim medium kultury i nie powinno się ich postrzegać jako wrogów. Przestrzegano, by w obliczu nowej epoki, która już nadciągnęła i która w coraz większym stopniu opanowuje świat, instytucje

kultury nie uciekały się do przestarzałych metod i wydeptanych ścieżek.

Sporo czasu wreszcie poświęcono na rozmowę o liderach edukacji kulturalnej. Wśród cech, które przypisano tym osobom pojawiła się m.in. tzw. osobowość (zwana przez niektórych charyzmą), otwartość na ludzi, empatia, umiejętność indywidualnego podejścia do drugiego człowieka. Z drugiej jednak strony podkreślano konieczność posiadania przez lidera konkretnych umiejętności w jakiejś dziedzinie artystycznej, a także takich cech jak siła i konsekwencja.

„Animadżer” – tak określili współczesnego lidera kultury uczestnicy sesji. Określenie to powstało z połączenia słów „animator” i „menadżer”. Miałby on być przeciwstawieniem XIX-wiecznego „siłacza”.

Ewa Parchimowicz

Zarząd ZMP w Nowym Tomysłu

O zmianach granic miast

Podczas posiedzenia w Nowym Tomysłu 30 sierpnia 2013 r. członkowie Zarządu dyskutowali z Magdaleną Młochowską, podsekretnarzem stanu w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji na temat problemów i wyzwań dotyczących zmian granic miast.

Zmiany granic miast budzą często duże emocje i ZMP znajduje się w ciągłym konflikcie z MAiC, które nie wyraża zgody na poszerzenie granic miast, gdy te potrzebują przestrzeni dla rozwoju, mówił **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura ZMP. Zwracał uwagę, że decyzja o zmianie granic ma często charakter polityczny, brakuje jasnych kryteriów udzielania zgody na nią, a także ułatwień współpracy między sąsiadującymi JST.

W obradach gościnnie uczestniczyła Magdalena Młochowska, podsekretnarz stanu w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji, która dyskutowała z samorządowcami z miast na temat problemu zmiany granic JST.

Fot. J. Proniewicz

Niezbędne zmiany

Magdalena Młochowska podkreśliła, że trudno przyjąć jedną stałą regułę; gdyż każdy przypadek jest inny i zawsze należy pamiętać, że generuje konflikt miasta z otoczeniem, tak jak stało się to w Rzeszowie. Ministerstwo musi również brać pod uwagę, czy przejęcie jakiegoś fragmentu gminy nie naruszy jej stabilności finansowej. Minister wyraziła też opinię, że w Polsce gmin i powiatów jest za dużo, dlatego lepiej łączyć gminy w jedną jednostkę administracyjną i tworzyć gminy miejsko-wiejskie zamiast obecnie funkcjonujących gmin „obwarzankowych”.

Prezes ZMP, **Ryszard Grobelny** przypomniał, że to w XIX wieku rozwój miast odbywał się poprzez przyłączanie terenów, a obecnie nie da się wykazać, że dany teren jest niezbędny do rozwoju danej jednostki terytorialnej. - *Trzeba mówić o racjonalności przyłączenia danego fragmentu, a zmiana granic może odbywać się tylko wtedy, gdy jest to korzystne*

dla społeczności lokalnej obu gmin – mówił prezydent Poznania. Konieczne wydaje się także wyznaczenie kryteriów minimum, przy których dana gmina może funkcjonować. Zaznaczył ponadto, że nie ma instrumentu, aby gminy się łączyły ze sobą. Jego zdaniem definicja gmin wiejskich jest błędna i należy zmienić tę kategorię, aby pomoc (np. w postaci wyższej subwencji oświatowej) była kierowana do najsłabszych ośrodków.

Z kolei **Ryszarda Brejza**, prezydent Inowrocławia, poruszył m.in. kwestię umożliwienia miastom prezydenckim ubiegania się o nadanie statusu miasta na prawach powiatu. Rozmawiano też na temat przejmowania długu za inwestycje w przypadku przejęcia obszaru innej jednostki (nie ma takich zapisów egzekwujących) oraz konsultacji społecznych w kwestii zmiany granic.

Projekty na „tak”

Członkowie Zarządu pozytywnie zaopiniowali prezydenckie projekty **ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu i o zmianie ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi**. Zaaprobowano m.in. projekty: **o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach** (umożliwia przekazanie przez gminę samorządowym zakładom budżetowym lub spółkom prawa handlowego wykonywania zadań publicznych z zakresu odbierania odpadów komunalnych), **o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach dot. pomocy publicznej** (upraszczający i skracający procedurę udzielenia pomocy na restrukturyzację w formie ulg w spłacie różnego rodzaju obciążeń podatkowych), **o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** (poprawiający efektywność Urzędów Pracy, jakość usług świadczonych bezrobotnym, wprowadzający nowe narzędzia wspierające tworzenie miejsc pracy), **autopoprawki do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw dotyczących przekształceń własnościowych nieruchomości**.

„Nie” w sprawie finansów

Negatywnie zaopiniowano m.in. projekty: **o zmianie ustawy o finansach publicznych** (rozszerzający obowiązek lokowania wolnych środków w formie depozytu prowadzonego przez MF na kolejne jednostki sektora finansów publicznych), **o zmianie ustawy o partiach politycznych oraz ustawy o podatku PIT** z powodu braku rekompensaty. Z względu na skutki finansowe dla JST nie udzielono poparcia projektom **o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy** oraz **ustawy o związkach partnerskich**. W związku z nierozstrzygnięciem spraw istotnych dla samorządów (np. dotyczących rozwiązania problemu, gdy drogą gminną staje się dawna droga krajowa po wybudowaniu obwodnicy) oceniono negatywnie projekt rozporządzenia RM **w sprawie dróg krajowych lub ich odcinków**, na których pobiera się opłatę elektroniczną. W trakcie spotkania Zarządu dyskutowano też nad konkretnymi zapisami projektu ustawy o ogrodach działkowych, który jest efektem pracy sejmowej podkomisji.

Przeciwko korupcji

Prezydenci, burmistrzowie, przewodniczący rad, zasiadający w Zarządzie, zajęli również stanowisko wobec kierunków działań podejmowanych w ramach tzw. przeciwdziałania korupcji. Samorządowcom nie podobają się zapisy projektu uchwały w sprawie „Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2013-2020”. Zadaniem A. Porawskiego, przeciwdziałanie powinno polegać na przeglądzie prawa i wyeliminowaniu z prawa korupcjogennych przepisów. Członkowie Zarządu wystąpili również z obroną prezydenta Zamościa, wobec którego CBA wystąpiło do rady miasta o wygaszenie mandatu, dlatego że prawnik CBA zinterpretował sytuację Marcina Zamoyskiego jako prowadzącego gospodarstwo rolne powyżej 300 hektarów, a to jest zaliczane do działalności gospodarczej. Tymczasem ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego stanowi, że taką działalnością jest osobiste prowadzenie gospodarstwa, a fakt, że on posiada jako współwłaściciel z żoną gospodarstwo wcale nie świadczy o tym, że je prowadzi. Prezydent Zamoyski już od 2004 roku w swoich oświadczeniach majątkowych informował o posiadaniu tego gospodarstwa.

Więcej w [komunikacie z posiedzenia Zarządu ZMP w Nowym Tomysłu](#)

Joanna Proniewicz

Z Komisji Wspólnej...

Łatwiejsze inwestowanie

Premier Donald Tusk spotkał się z samorządowcami na posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego 28 sierpnia br. i obiecał zmianę art. 243 ustawy o finansach publicznych, by wzmocnić możliwość inwestowania JST w kolejnej perspektywie finansowej UE.

Premier chce, by kolejne miliardy Euro, które trafią do Polski były jeszcze lepiej wydane niż przez ostatnie 7 lat. - *Do spraw, które wymagają nie tylko wysłuchania, ale i pilnego rozwiązania należy kwestia uwolnienia samorządu od przesadnych rygorów wszędzie tam, gdzie mówimy o inwestowaniu środków własnych, które razem ze środkami unijnymi mają uruchomić ten drugi wielki zryw cywilizacyjny* – mówił Donald Tusk. - *Nie możemy oczekiwać od samorządu, aby był wielkim inwestorem w tę europejską szansę, de facto zatraskując mu drzwi* – wyjaśniał premier. A oczywiste jest, że dla wielu JST utrzymanie rygorów oszczędnościowych byłoby bardzo poważnym ograniczeniem możliwości inwestowania. Dlatego wyłączenie rygoru art. 243 będzie dotyczyło wszystkich projektów (rozpoczętych w 2013r. oraz tych z nowej perspektywy), w których udział środków europejskich jest nie mniejszy niż 60%.

Premier zaznaczył, że rząd ma świadomość podjęcia pewnego ryzyka z punktu widzenia sektora finansów publicznych, gdyż w latach 2017-18 deficyt może wzrosnąć nawet o 8 mld zł. Dodał, że zbyt wysokie zadłużenie oznaczałoby powrót do rygoru w roku 2016 czy 17.

Inwestycje antykrzysowe

Rząd chciałby, aby samorządowcy zdecydowali się na maksymalne przyspieszenie inwestycji, bo to jest w interesie każdego samorządu, ale także wpisze się w wielki cel ogólnospołeczny, jakim jest przeciwdziałanie dekonstrukcji: - *W latach 2014-16, kiedy na rynku pracy będzie widać ciągle dwucyfrowe bezrobocie, ta szansa europejska*

przemnożona przez szybkie tempo naszych działań, może zadziałać antycyklicznie, wbrew ciężkim czasom – tłumaczył szef rządu. Premier dodał, że zdaje sobie sprawę z problemów JST: - *Nie mam żadnych złudzeń, wiem że macie na głowie bardzo poważne problemy i potrzeby finansowe nie tylko w kontekście środków unijnych. Mam nadzieję, że przedstawiona propo-*

Premier Donald Tusk spotkał się z samorządowcami na posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego 28 sierpnia br.

Fot. H. Hendrysiak

cja zwiększy dynamikę rozwoju Polski na poziomie waszych samorządowych decyzji i będę trzymał za to kciuki.

Jednocześnie Tusk zadeklarował, że wraz z ministrem finansów będą szukali optymalnych dla samorządu terytorialnego rozwiązań. - *Nie pozwolimy sobie na działania, które mogłyby zadławić samorząd w jego nie tylko zadaniach własnych, ale także w tych aspiracjach inwestycyjnych i rozwojowych. Liczę też na odzew z waszej strony. Jestem przekonany, że razem damy radę.*

Strukturalna nierównowaga finansów JST

Jacek Protas, Marszałek województwa warmińsko-mazurskiego, współprzewodniczący KWRIST ze Strony Samorządowej, dziękując za obietnicę poluzowania rygorów nakładanych przez ministra finansów, podniósł jeszcze dwa problemy, na rozwiązanie których czekają samorządowcy.

Pierwszy to respektowanie zasady, że wraz z nakładaniem nowych zadań na JST idą nowe źródła finansowania, a w przypadku uszczuplenia dochodów – rekompensata. Drugi to wniosek, by wraz z ożywieniem gospodarczym rozpocząć rozmowy na temat systemowej zmiany finansowania JST. Ryszard Grobelny, prezes ZMP z kolei przypomniał, że istnieje strukturalna nierównowaga między zadaniami JST a strumieniem przychodów, która wynosi 7-8 mld zł rocznie. - *My oczywiście pozytywnie oceniamy poluzowanie art. 243, ale musimy sobie wszyscy zdawać sprawę, że efekt tej nierównowagi objawi się w systemie gospodarczym rok-dwa lata później, i to z nieco większą siłą niż teraz. Zwiększenie zadłużenia przez samorządy o około 8 mld zł oznacza pół mi-*

liarda dodatkowych kosztów bieżących na obsługę odsetek, które trzeba będzie „zdjąć” z istniejących zadań bieżących. A to grozi poważnymi reperkusjami w różnych miejscach – tłumaczył prezydent Poznania. Krzysztof Żuk, prezydent Lublina dodał, że trzeba pracować nad poprawą dochodowości JST w dłuższej perspektywie czasowej. Samorządowcy mają nawet pomysły, jak ją zwiększyć i są to w wielu przypadkach pomysły neutralne z punktu widzenia budżetu państwa. Jako przykład

podano zniesienie ustawowych ulg w podatku od nieruchomości (od niektórych podmiotów).

Premier poprze nowe źródła dochodów

Premier powiedział, że nie da się polemizować z tezą, że zadania są przesuwane do samorządu. Na razie jednak nie ma możliwości ich sfinansowania z budżetu centralnego. Dlatego rozwiązaniem, ale zdaniem premiera obciążonym zbyt dużym kosztem byłoby uchylenie się od ich realizacji lub - poszukanie nowych źródeł dochodów. - *Byłbym bardzo wdzięczny, gdyby grono samorządowe tu zebrane było inicjatorem ewentualnych nowych źródeł dochodów, w taki bezpieczny sposób dla siebie* – powiedział Donald Tusk i zadeklarował poparcie tego typu inicjatyw.

Hanna Hendrysiak

Z Komisji Wspólnej...

Poprawianie możliwości inwestycyjnych

Podczas posiedzenia Komisji Wspólnej 25 września br. samorządowcy zgłosili postulaty udoskonalenia zapisów art. 243 ustawy o finansach publicznych. Obiecana przez premiera Donalda Tuska zmiana ma pozwolić samorządom więcej inwestować, korzystając ze środków unijnych w nowej perspektywie.

Ryszard Grobelny, prezes Związku Miast Polskich podziękował za przygotowaną w ministerstwie finansów propozycję, choć – jak zaznaczył – samorządowcy zdają sobie sprawę z tego, że pozwala ona tylko bardziej się zadłużyć. Jednak dla części samorządów to mogą być środki, które pozwolą na wygenerowanie wkładu własnego do projektów unijnych. Ważnym elementem tych propozycji jest dodatkowe wyłączenie z limitu spłaty zobowiązań kredytów, pożyczek i papierów wartościowych wraz z odsetkami i dyskontem.

Jednak propozycja resortu finansów dotyczy tylko umów na projekty finansowane co najmniej w 60% ze środków UE. Obejmuje wydatki wynikające z umowy o dofinansowanie zawartej po 1 stycznia 2013 r.

Samorządowcy chcą dalszych zmian zaproponowanych parametrów, m.in. obniżenia 60-procentowego udziału środków unijnych w danym projekcie do 30%. Jest to ważne tym bardziej, że w obecnej perspektywie JST były zachęcane, żeby zgodzić się na niższe dofinansowanie unijne, by lepiej wykorzystywać te środki. Samorządowcy chcą też, aby były brane pod uwagę wszystkie projekty, realizowane od 2007 roku, czyli w całej obecnej perspektywie finansowej. Trzecim postulatem jest zmiana konstrukcji wskaźnika liczonego w art. 243 – ze średniej 3-letniej na średnią 7-letnią, co stabilizowałoby system. Czwarty postulat z kolei jest bardziej techniczny, dotyczy wprowadzenia we wzorze z art. 243 do mianownika dochodów bieżących

zamiast dochodów ogółem oraz wyłączenie odsetek z prawej strony licznika. **Andrzej Porawski**, sekretarz strony samorządowej dodał, że te postulaty mają na celu poprawę sytuacji JST w 2014 roku, który prawdopodobnie będzie najtrudniejszy. – *Nasze postulaty nie idą w kierunku kwestionowania tego, co państwo zaproponowaliście na przyszłość, tylko poprawy sytuacji w 2014 roku* – wyjaśniał **Porawski**.

Wiceminister finansów, **Jacek Cichoń** zgodził się na dyskusję nad postulatami, choć zaznaczył, że ma inne niż samorządowcy oraz RIO dane dotyczące liczenia średniej nadwyżki operacyjnej. Według resortu finansów, na dziś 110 JST nie spełnia wymogów art. 243, gdyby natomiast liczyć dane od 2007 r. – byłoby to aż 307 JST. Komisja Wspólna upoważniła zespół finansowy do podjęcia wiążącej decyzji w sprawie zmian w art. 243. Zespół zebrał się w błyskawicz-

Samorządowcy chcą dalszych zmian w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Fot. H. Hendrysiak

nym terminie, 26 września br., ale niestety strona rządowa odrzuciła wszystkie postulaty samorządowców (z dwóch po dyskusji samorządowcy sami się wycofali).

Fundusz kościelny

Komisja Wspólna ponownie rozpatrywała projekt nowelizacji ustawy o gwa-

rancjach wolności sumienia i wyznania, który zakłada możliwość odpisu od podatku od osób fizycznych 0,5% na rzecz kościołów i związków wyznaniowych. Ponieważ ta propozycja uszczupli dochody JST z podatku PIT, samorządowcy zgodzili się ją zaakceptować pod warunkiem zapisania w projekcie rekompensaty ubytków (po 3-letnim okresie sprawowania, jak działają nowe przepisy).

Obcięte „schetynówki”

Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji złożyło wniosek o upoważnienie Zespołu ds. Infrastruktury o wydanie opinii wiążącej w sprawie projektu uchwały w sprawie Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych. Samorządowcy od razu zapowiedzieli jednak negatywną opinię do tego projektu, gdyż zakłada on zmniejszenie kwoty wydatków budżetu państwa w 2014 r. z obiecywanego 1 mld zł do zaledwie 250 mln zł, a także zmniejszenie łącznej puli na realizację programu w latach 2012-2015 z 2,7 mld zł do 1,95 mld zł. Jak podkreślają samorządowcy, propozycja taka przy „wysychaniu” innych, np. unijnych źródeł finansowania budowy i modernizacji dróg lokalnych jest nie do zaakceptowania.

Sprawy różne

Samorządowcy zgłosili problem uchwalonego przez S ejm (w projekcie ustawy o drogach publicznych) sposobu przekazywania fragmentów dróg między gminami samorządu, np. po wybudowaniu obwodnicy, dawna droga krajowa nie jest przekazywana już gminie, ale marszałkowi województwa, który po 30 dniach może ją przekazać staroście (ale może też przekazać inny fragment drogi), starosta po kolejnych 30 dniach może z kolei przekazać tę drogę gminie. Jest to rozwiązanie niekonstytucyjne i samorządowcy prosili ministra transportu o interwencję.

Sekretarz strony samorządowej, **Andrzej Porawski** zgłosił też wniosek, by minister finansów zajął się problemem skutków czerwcowej uchwały siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego w sprawie VAT-u. – *Stan zawieszenia trwa już kilka miesięcy. Niektóre samorządy podejmują działania konsolidacyjne, inne czekają na stanowisko ministerstwa finansów, a jeszcze inne czekają na cud* – mówił sekretarz **Porawski**, prosząc o pilne zajęcie się tym problemem, który może rodzić ogromne konsekwencje dla samorządu (np. wysokie koszty i kary dla osób pełniących funkcje JST).

hh

Zabija nas populizm

Z Zygmuntem Frankiewiczem, prezydentem Gliwic, przewodniczącym Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, rozmawia Joanna Proniewicz

■ W tym roku obchodzi Pan jubileusz dwudziestolecia pełnienia funkcji prezydenta miasta. Co było dla Pana największym sukcesem w ciągu tego czasu?

Chciałbym powiedzieć przede wszystkim, że samo trwanie w samorządzie nie jest sukcesem. Zabrzmiałoby to może nieskromnie, ale uważam, że w ciągu tego okresu Gliwice dużo osiągnęły. I nie jest to wyłącznie mój sukces. Gliwice były jednym z wielu bardzo zaniedbanych miast przemysłowych,

Satysfakcja jest głównie dlatego, że nasze propozycje, nieraz upór, okazywały się bardzo uzasadnione i efekty pokazywały, że mieliśmy rację. Co było takiego kluczowego? W czasie kiedy byliśmy bardzo biednym miastem, wydaliśmy 70 milionów złotych na uzbrojenie terenów pod Specjalną Strefę Ekonomiczną. W ten sposób stworzyliśmy sobie bazę ekonomicznego rozwoju. Było to wtedy nieprawdopodobnie krytykowane. Padły zarzuty, że biedne miasto finansuje część inwe-

rozwoj. Aktualnie budujemy gliwicką część przebiegającej przez konurbację Drogowej Trasy Średnicowej. Jest to na pewno największa inwestycja w historii Gliwic, która w samym mieście będzie warta 1 miliard 300 milionów złotych. Powstaje hala widowiskowo-sportowa na 15 tysięcy widzów... Dzieje się tutaj naprawdę dużo.

■ Czy były jakieś porażki?

Generalnie nie rozpamiętuję tego, co było. Na tyle długo przygotowujemy każdą decyzję, że w momencie, w którym już dochodzi do jej podjęcia, to się z niej nie wycofujemy i rzadko kiedy jest ona błędna. Nie potrafię nawet wskazać takiego przykładu, podjętej ważnej decyzji, która okazałaby się zła. Porażką nas wszystkich jest jednak to, że nie wykorzystujemy okazji - nie dotyczy to samych Gliwic, lecz całej Polski - w sprawach, które powinny iść wręcz automatycznie. Takich spraw są tysiące. Sposób stanowienia prawa i jego wykonywanie w samorządzie terytorialnym, który jest jednym z głównych konsumentów prawa stanowionego w parlamencie, jest jedną z głównych porażek państwa. Jesteśmy nieefektywni jako państwo i to nas boli tu na dole. Funkcjonowanie samorządu się co prawda profesjonalizuje, ale wcale nie jest łatwiejsze. Wydaje mi się, że mam tytuł, żeby porównywać jak to było 20 lat temu, a jak jest teraz. Uważam, że praca w samorządzie jest teraz trudniejsza i bardziej niebezpieczna. Istnieją wręcz personalne zagrożenia. Wskutek zmiany w interpretacji prawa można popaść w gigantyczne problemy prawne bez cienia winy po stronie zainteresowanego. To są niedopuszczalne historie. I takich wpadek jest mnóstwo. Oczywiście, każdy popełnia błędy, my też, ale nie mogą mieć one takich konsekwencji, o jakich mówię.

■ Właśnie zaczął Pan mówić o sprawach, o które chciałam zapytać. Co należy zmienić, co najbardziej przeszkadza, Pana zdaniem, w pracy prezydentem, burmistrzem i wójtom?

Chaos prawny, wchodzenie polityki w samorząd. I to nie tej polityki rozumianej jako chęć zmiany państwa, tylko takiego politykierstwa. W tej chwili mamy skrzywioną całą politykę krajową, w której dobro wspólne i sprawy merytoryczne są często na dalszym planie, a ważniejsze stają się doraźne interesy i to w dodatku partykularne, np. partyjne. Trudno mi się z tym pogodzić, bo nie to mnie ściągnęło do polityki.

Zygmunt Frankiewicz. Fot. Tomasz Zakrzewski.

w którym dominował przemysł ciężki, wymagający restrukturyzacji. Wiele miast w podobnej sytuacji popadło w stagnację. My nie. Nasze miasto ma w tej chwili bardzo dobrą pozycję finansową, mnóstwo się inwestuje, dużo się zmienia i całkiem dobrze się dzieje. Stało się tak dlatego, że przez wiele lat podejmowaliśmy trudne i niepopularne decyzje. To nie była polityka przetrwania. Dlatego tak reaguję na gratulacje z okazji jubileuszu trwania w pracy na rzecz samorządu. Nie chodziliśmy po linii najmniejszego oporu, wręcz przeciwnie, w skutek niepopularnych decyzji, mieliśmy nieraz ogromne kłopoty, w tym na przykład dwa referenda w sprawie odwołania prezydenta.

■ Tym większa jest chyba teraz satysfakcja z podjętych działań...

stycji zachodnim kapitalistom. Obecnie 2-3-letnie bezpośrednie dochody z SSE pokrywają wszystkie tamte wydatki, czyli ewidentnie na tym korzystamy. Walczyliśmy o przebieg autostrad. Na początku lat dziewięćdziesiątych były takie plany, że zarówno autostrada A1, jak i A4 przebiegały daleko od Gliwic. To naszymi działaniami doprowadziliśmy do tego, że krzyżują się one właśnie w naszym mieście. To jest kolejna podstawa rozwojowa. Zmieniliśmy administrację miejską, wygląd miasta, instytucje, spółki miejskie. To właśnie spółki miejskie są naszą wielką siłą, czego nie widać może w rankingach, ponieważ nikt takich porównań nie robi się. Natomiast spółki te wykonują wiele pożytecznej pracy, rozwiązują problemy, inwestują pieniądze, korzystają ze środków UE, które są przeznaczane na

Pochodzę bowiem z opozycji solidarnościowej. Tamten etos czy ideały, które były bardzo żywe na początku lat 90., teraz powoli nikną.

■ **Co w Pana opinii mogłoby uzdrowić sytuację, co byłoby remedium na taki stan rzeczy?**

Tu można wymienić wiele różnych rzeczy.

■ **Mógłby Pan wskazać jedną, taką zasadniczą rzecz.**

Dla samorządu bardzo ważna była zmiana sposobu wyboru wójta, burmistrz i prezydenta. Wybory bezpośrednie były bardzo korzystnym krokiem, który zlikwidował wiele patologii. Idąc tym torem myślenia, gdyby wybory parlamentarzystów były większością, w okręgach jednomandatowych, to

posłowie mogliby być lepiej rozliczani i mniej zależni od partii politycznych. Bardziej przywiązani do wyborców niż do władz partyjnych. Byłoby to korzystniejsze dla Rzeczypospolitej.

Ponadto przeglądu wymaga sposób stanowienia prawa w Polsce. Obecne procedury się nie sprawdzają, wychodzi z tego chaos, który uniemożliwia sprawne rządzenie państwem. Zabija nas też populizm i to na każdym poziomie. W gminach tego populizmu jest stosunkowo mniej. Myślę, że barierą dla rozszerzania się populizmu stanowią wybory bezpośrednie wójtów, burmistrzów i prezydentów. Te doświadczenia można by transponować wyżej, na poziom krajowy i wtedy można by liczyć na autentyczne rządy,

a nie na administrowanie i trwanie. Właśnie trwanie rządu jest teraz problemem. Nie podejmuje się wyzwań w takich dziedzinach jak np. szkolnictwo czy służba zdrowia. Do zrobienia tutaj jest mnóstwo, a nie widzę nadziei na radykalną zmianę. I to jest problemem. W samorządach dokładnie wiemy, czego chcemy, potrafimy docenić argumenty drugiej strony. Najgorsza sytuacja jest wtedy, gdy szczególnie rząd i parlament nie mają żadnych argumentów i odrzucają stanowiska organizacji samorządowych, brną w złe rozwiązania, później wychodzi na nasze, ale straty już są. To jest proceder, który odbywa się regularnie na naszych oczach.

■ **Dziękuję za rozmowę.**

Nowe miasta w ZMP

Gliwice

Gliwice położone są w zachodniej części województwa śląskiego, nad rzeką Kłodnicą. Liczą ponad 190 tys. mieszkańców. Jako jedno z czternastu miast wchodzi w skład Metropolii Silesia, największego organizmu wielkomiejskiego w tej części Europy. Do ZMP miasto przystąpiło w lutym 2011r.

Akademicki charakter miasta to zasługa Politechniki Śląskiej, jednej z największych w Polsce uczelni technicznych, Gliwickiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości oferującej kształcenie na kierunkach ekonomiczno-humanistycznych oraz Kolegium Językowego Politechniki Śląskiej. W Gliwicach istnieją

także placówki Polskiej Akademii Nauk: Instytut Inżynierii Chemicznej, Instytut Informatyki Teoretycznej i Stosowanej oraz Centrum Materiałów Polimerowych.

W Gliwicach znajduje się największa z czterech podstref Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Podstrefa gliwicka obejmuje tereny o łącznej

powierzchni 981 ha, z czego 378 ha na obszarze miasta. Swoje fabryki zlokalizowali tutaj przedstawiciele m.in. przemysłu motoryzacyjnego, chemicznego i logistyki.

Swym mieszkańcom i odwiedzającym miasto gościom Gliwice zapewniają bogatą ofertę rekreacyjną i kulturalną. Na szczególną uwagę zasługują liczne tereny zielone oraz odnowiona Palmiarnia Miejska. W czterech pawilonach Palmiarni zgromadzono ponad 5600 roślin, z których najstarsze mają ponad 100 lat. Do dyspozycji gości i mieszkańców jest Gliwicki Teatr Muzyczny, a także kina, galerie, kluby, najstarsze na Śląsku muzeum oraz Ruiny Teatru Miejskiego, obecnie rewitalizowane, zapewniające niepowtarzalny klimat prezentowanym przedsięwzięciom artystycznym.

Symbolem miasta jest Radiostacja Gliwicka, 111-metrowa wieża z miodziożółtego drewna wokół której zaaranżowano doskonałe miejsce rekreacji. Wieczorem można podziwiać wspianą iluminację.

Dzięki staraniom władz samorządowych na terenie Gliwic zlokalizowano aż dwie autostrady - A1 i A4. Przecinają się na węźle „Gliwice-Sośnica”, gdzie otwarto największe skrzyżowanie autostradowe w Polsce. Autostrady tworzą obwodnicowy pierścień wokół miasta („jedyńska, czwórka” i tzw. „stara autostrada” czyli DK 88).

W południowej części Gliwic (2 km od centrum) znajduje się lotnisko sportowe, obsługujące lekkie samoloty pasażerskie, a w odległości 43 km od miasta leży Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice.

Gliwice z lotu ptaka.

Fot. Archiwum Urzędu Miejskiego w Gliwicach / A. Witwicki

OŚWIATA

CHEŁM ŚLĄSKI Sposób na likwidację

Jak uchronić szkołę zagrożoną likwidacją? Pokazuje to praktyka „Skuteczny nabór do szkoły ponadgimnazjalnej i promocja placówki w sytuacji niżu demograficznego «Ta szkoła da Ci zawód, ta szkoła da Ci pracę»”.

Trwający niż demograficzny powoduje, że likwidowane są placówki oświatowe. Rozwiązanie, które znaleziono w gminie wiejskiej Chełm Śląski, polega na opracowaniu działań opartych na dogłębnej analizie potrzeb środowiska, które zagwarantują nabór uczniów do szkoły. Dzięki nim udało się przeprowadzić skuteczny nabór do klas pierwszych, co uchroniło placówkę przed rozwiązaniem. Zapewniono w ten sposób miejsce pracy dla niemal 50 osób w bieżącym roku szkolnym, wzmacniano integrację środowiska lokalnego, zagwarantowano pracę dla niemal 70 uczniów w zakładach Kompanii Węglowej S.A.

Projekt został zrealizowany z dużym zaangażowaniem i determinacją wy-

nikającą z groźby likwidacji szkoły. Cechowało go profesjonalne podejście do zdiagnozowania problemu (braku naboru do szkoły ponadgimnazjalnej), wyznaczenie możliwości rozwiązania problemu i zaangażowanie wszystkich możliwych środowisk do realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Wykorzystano możliwe do zastosowania rozwiązania organizacyjne, użyto do promocji dostępne techniki przekazu, ale najskuteczniejsze, było porozumienie się z pracodawcami i zagwarantowanie zatrudnienia dla absolwentów szkoły ponadgimnazjalnej.

Bardzo dobry plan działań promocyjnych i komunikacja z rodzicami oraz uczniami, jak i trafność prezentowanej oferty dalszego kształcenia przyniosły

Jednym z nowatorskich rozwiązań zastosowanym w Chełmie Śląskim była nowa koncepcja dnia otwartego w formie Pikniku zawodowego. Na którym prezentowano blisko 20 zawodów, w których kształci szkoła. Potencjalni przyszli uczniowie mogli porozmawiać z przedstawicielami zawodów z branży gastronomicznej, mechanicznej, samochodowej, kosmetycznej, elektrycznej, informatycznej w tzw. Pokazach mistrzów.

Fot. Arch. UG w Chełmie Śląskim

oczekiwany skuteczny nabór. W realizację zostały zaangażowane wszystkie możliwe podmioty rynku edukacyjnego oraz przedsiębiorcy i korporacje przedsiębiorców. Chełm Śląski to przykład samorządu krzewiącego kreatywność i innowacyjność w działaniach zarządczych. ■

POWIAT POZNAŃSKI W stronę integracji

Projekt „Stworzenie otwartej strefy rekreacji dziecięcej na potrzeby uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych w Owińskach oraz mieszkańców powiatu poznańskiego” połączył w sobie niezwykle walory spuścizny historycznej ujętej w formie zrewitalizowanego ogrodu barokowego ze współczesną funkcją uwzględniającą potrzeby dzieci niewidomych i słabo widzących oraz potrzeby mieszkańców.

Koncepcja została oparta na innowacyjnym projekcie budowy – **Parku Orientacji Przestrzennej** dla Dzieci Niewidomych. Powierzchnia Parku wynosi ok. 2,5 ha. Dokonano w nim nasadzeń 280 gatunków roślin, które zostały opatrzone tabliczkami opisowymi również w języku Braille’a, a także wkomponowano 51 urządzeń dydaktyczno-zabawowych służących do rehabilitacji i rewalidacji osób niewidzących i niedowidzących.

Na terenie wytyczone zostały m.in. drogi o różnej nawierzchni, zainstalowano obiekty symulujące prawdziwy ruch uliczny, modele architektoniczne rzeczywistych miejsc i wiele urządzeń, dzięki którym dzieci uczą się poprzez zabawę (zabawki dźwiękowe, pajęczyny do wspinaczki, równoważnie, wiszący most, komunikatory głosowe, tor przeszkód, huśtawki). Samorząd powiatu zastosował jedną z zasad modelu doskonałości

EFQM – tworzenie wartości dla klienta, gdyż do zaprojektowania i realizacji parku zaangażowane były osoby z różnych instytucji samorządowych, środowisk naukowych, biznesu i sami zainteresowani: pedagodzy Ośrodka wsłuchujący się przede wszystkim w potrzeby dzieci niewidomych, którzy konsekwentnie dążą do ciągłego podnoszenia poziomu i jakości nauczania dzieci niewidomych, wzbogacania i uatrakcyjniania oferty.

Bezcenną wartością projektu jest możliwość pokazania pełnosprawnym mieszkańcom, w jaki sposób ludzie niewidomi funkcjonują w otwartej przestrzeni, co przyczynia się do integracji społecznej i pokonywania barier mentalnych w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi.

Realizacja projektu przyczyniała się dodatkowo do promocji turystycznej nie tylko dla mieszkańców Ośrodka i powiatu, ale dla turystów z kraju i zza granicy. ■

Park jest miniaturą rzeczywistości, w której osoby niewidome mogą ćwiczyć swoje zachowania w różnych sytuacjach życiowych.

Fot. Arch. OSW w Owińskach,

OŚWIATA

SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
Zajęcia za dodatki

Projekt „Grant oświatowy gminy Sępólno Krajeńskie” to autorskie rozwiązanie zarządcze polegające na corocznej realizacji zajęć dodatkowych służących podniesieniu efektów kształcenia w szkołach i przedszkolach, finansowane ze środków niezbędnych do uzyskania średnich wynagrodzeń.

Samorząd tego miasta znalazł sposób na racjonalizację wydatków oświatowych, zwłaszcza funduszu płac i używanie średnich wynagrodzeń przez nauczycieli bez konieczności wypłaty im jednorazowych dodatków uzupełniających. Wypracował rozwiązanie polegające na realizacji zajęć dodatkowych w szkołach i przedszkolach, stosownie do uprzednio wyliczonych i korygowanych

w trakcie roku budżetowego środków finansowych, niezbędnych do uzyskania średnich wynagrodzeń nauczycieli.

Pomysł ten zrodził się w ramach finalnych prac reprezentacji gminy Sępólno Krajeńskie w Grupie Wymiany Doświadczeń „Oświata” w latach 2008-2009. Pozwolił on na uruchomienie długo oczekiwanych pozalekcyjnych zajęć dodatkowych w placówkach oświatowych. Siedem edycji „Grantu oświatowego”, jakie zrealizowano we wszystkich placówkach od 2009 r., czyli dokonania kontrowersyjnej nowelizacji ustawy Karta Nauczyciela obligującej samorządy do wypłacania wyrównań nauczycielom w razie nieuzyskania przez nich średnich wynagrodzeń, potwierdziło w pełni postawione przez twórców rozwiązania oczekiwania.

Jest to rozwiązanie pozwalające z jednej strony wzbogacić ofertę eduka-

cyjną placówek oświatowych o zajęcia pozalekcyjne, które niewątpliwie wpływają na podniesienie poziomu nauczania mierzonego wynikami sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych, ale z drugiej strony umożliwia utrzymać wysoki poziom dyscypliny budżetowej, wydając na wynagrodzenia tyle środków, ile jest niezbędnych do uzyskania średnich wynagrodzeń nauczycieli. Na szczególne podkreślenie zasługuje stworzenie „właściwego klimatu” otwarcia się środowiska oświatowego na kreatywne zmiany. W tej gminie utrzymano bardzo dobre relacje pomiędzy samorządem i szkołami, stwarzając nauczycielom możliwość uzyskania średnich wynagrodzeń poprzez wykonywanie dodatkowej pracy, nie zaś poprzez wypłacanie „jednorazowych dodatków uzupełniających.” ■

DĄBOWA GÓRNICZA
Program dla wszystkich dzieci

„Gminny program zajęć gimnastyki korekcyjnej dla dzieci i uczniów uczęszczających do dąbrowskich przedszkoli i szkół w oparciu o badania przesiewowe pod kątem wykrywania wad postawy ciała” jest skierowany do wszystkich uczniów szkół oraz przedszkoli i zapewnia zajęcia gimnastyki korekcyjnej dla dzieci po wcześniejszym przeprowadzeniu badań przesiewowych.

Samorząd Dąbrowy Górniczej podjął wyzwanie i przeciwstawił się jednemu z problemów cywilizacji – modelowi biernego wypoczynku przed telewizorem zwłaszcza dzieci. Wdrożył do realizacji program wykrywania wad postawy i ich korekty z wykorzystaniem dostępnych w mieście obiektów sportowych, w tym basenów. Badania przesiewowe pod kątem wykrywania wad postawy ciała oraz zajęcia gimnastyki korekcyjnej prowadzone są w mieście od 2000 roku. Badania wykazały, że około 65% badanych dzieci obarczonych jest znacznymi wadami postawy ciała, około 30% nieznacznymi wadami postawy i tylko około 5% posiada prawidłową postawę ciała. Działania początkowo były realizowane z dotacji celowej na zadania zlecone przez fun-

dacje, a następnie w 2004 roku uchwałą RM przyjęto „Gminny program”.

Wychowankowie przedszkoli oraz uczniowie szkół, u których stwierdzono wadę postawy mogą zgłaszać się do jednej z sześciu placówek prowadzących zajęcia gimnastyki korekcyjnej. Na podstawie tych zgłoszeń dyrektorzy szkół uzgadniają z Wydziałem Oświaty liczbę

wyposażoną bazę sportową. Zajęcia odbywają się w grupach 10-15 osób. Każda z nich realizuje tygodniowo 2 godziny zajęć na Sali gimnastycznej oraz 2 godziny zajęć na basenie.

Badania i zajęcia są bezpłatne, a środki na realizację Programu planowane są w budżecie gminy przez Wydział Oświaty. Rozwiązanie to jest przejawem troski

Wychowankowie przedszkoli oraz uczniowie szkół, u których stwierdzono w badaniach przesiewowych wady postawy, mogą zgłaszać się do jednej z sześciu placówek prowadzących bezpłatne zajęcia gimnastyki korekcyjnej.

Fot. Arch. UM w Dąbrowie Górniczej

bę planowanych grup ćwiczeniowych, a przydziały godzin ponadwymiarowych dla nauczycieli uwzględniają w aneksach do arkuszy organizacji szkoły. Szkoły prowadzące te zajęcia posiadają bogato

wyposażoną bazę sportową. Zajęcia odbywają się w grupach 10-15 osób. Każda z nich realizuje tygodniowo 2 godziny zajęć na Sali gimnastycznej oraz 2 godziny zajęć na basenie. Badania i zajęcia są bezpłatne, a środki na realizację Programu planowane są w budżecie gminy przez Wydział Oświaty. Rozwiązanie to jest przejawem troski władz o postawę i kondycję zdrowotną najmłodszych członków społeczności lokalnej. W ten sposób samorząd przyjmuje na siebie odpowiedzialność za rozwój społeczny w przyszłości, co jest cechą dobrych organizacji, które stosują europejskie modele zarządzania. Rozwiązanie wpisane zostało w cele „Gminnego programu profilaktyki...”, co stanowi integralną część systemu strategicznego zarządzania w mieście.

**Materiał przygotowała
Joanna Proniewicz**

SPORT I REKREACJA

DĄBROWA GÓRNICZA

Dąbrowa rowerowa

Główny cel realizowanego od ubiegłego roku projektu „Dąbrowa Rowerowa”, to podniesienie świadomości dotyczącej roweru jako środka codziennego transportu wśród mieszkańców miasta i ościennych gmin oraz przyjęcie jednolitych standardów projektowych dla dróg rowerowych na terenie gminy.

Dąbrowa Górnicza od 2009 roku prowadzi program promocji miasta pod hasłem „Dębowy Świat”. Jednym z celów jest zmiana oblicza miasta z przemysłowego na miasto usługowe, przyjazne zarówno dla mieszkańców, jak i przyjezdnych. W ramach tego programu stworzono pojęcie „Dębowy Świat dla Aktywnych” promujący aktywny sposób spędzania wolnego czasu. Rozwinięto sieć ścieżek rowerowych – wyznaczono około 80 km nowych szlaków przebiegających po najbardziej atrakcyjnych terenach gminy, na szlakach posadowiono tablice informacyjne i tabliczki z kierunkowskazami, opra-

cowano kilka edycji map rowerowych. W 2012 roku zainicjowano projekt „Dąbrowa Rowerowa”, który poniekąd wyrósł na bazie poprzedniego projektu. Ma on na celu bezpieczne skomunikowanie zielonych dzielnic miasta oraz jego centrum, osiedli mieszkaniowych z rekreacyjnymi szlakami rowerowymi. Infrastruktura ta ma być spójna, bezpieczna, atrakcyjna oraz wygodna dla rowerzysty, a przede wszystkim większość celów powinna być dostępna dla rowerzysty bez potrzeby schodzenia z roweru czy jego przenoszenia.

W ramach projektu stworzono Studium Głównych Tras Rowerowych w gminie Dąbrowa Górnicza, będące koncepcją rozwoju infrastruktury rowerowej w mieście. Był to pierwszy dokument tego rodzaju w regionie. W mieście przeprowadzone zostały konsultacje społeczne nad studium, a równocześnie wystartowała strona skupiająca dąbrowskich rowerzystów www.dabrowarowerowa.pl oraz profil na portalu społecznościowym facebook.

Ponad 160 osób - radnych, reprezentantów urzędów miast, organizacji pozarządowych, inicjatyw rowerowych, środo-

Certyfikat dla Dąbrowy Górniczej – miasta przyjaznego rowerzystom.

Fot. Archiwum UM w Dąbrowie Górniczej

wisk akademickich, przedstawicieli szkół gimnazjalnych i liceów, zarządów dróg oraz zapalonych rowerzystów - wzięło udział w ogólnopolskiej konferencji rowerowej „Wdrażanie polityki rowerowej w miastach”, zorganizowanej w październiku 2012 w siedzibie Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Projekt od początku powstawał w ścisłej współpracy ze środowiskami rowerowymi. Inspiracją dla dąbrowskiego projektu była inicjatywa Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy z 2011 „Rowerem po Bielanach – konsultacje społeczne”. ■

POWIAT GLIWICKI

Aktywnie na rowerach

Projekt „Zaplecze aktywnej turystyki rowerowej dla mieszkańców zachodniej części Subregionu Centralnego” ma na celu zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu gliwickiego poprzez budowę, modernizację, oznakowanie 211,5 km tras rowerowych oraz utworzenie dwóch miejsc odpoczynkowych i dwóch miejsc turystyki rowerowej.

Zanim projekt został zrealizowany, na terenie powiatu gliwickiego - terenu niezwykle atrakcyjnego przyrodniczo i krajobrazowo- istniały jedynie śladowe ścieżki rowerowe wytyczone przez różne podmioty, nie połączone w jedną sieć i nie zawsze zgodne z koncepcją Śląskiej Sieci Tras Rowerowych, pozatymich oznakowanie było niestandardowe i w większości uległo dewastacji..

Ten stan postanowiły wspólnie zmienić gminy tworzące powiat gliwicki. Samorządy te uzyskały dofinansowanie na realizację projektu w ramach Priorytetu III Turystyka, Działania 3.2.2 Infrastruktura okołoturystyczna RPO Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013 (wartość

Mieszkańcy powiatu i turyści mogą korzystać z ponad 200 km oznakowanych i zmodernizowanych tras rowerowych.

Fot. Archiwum Starostwa Powiatowego w Gliwicach

projektu: 3 273 090,21 zł, w tym wartość dofinansowania: 2 590 825,70 zł).

W ramach projektu oznakowanych zostało 211,5 km tras rowerowych, zaś ok. 50 km zostało wybudowanych, pozostałe zmodernizowano i przystosowano do jazdy rowerem. Dzięki sieci tras biegnących przez wszystkie gminy powiatu gliwickiego, połączono m.in. dwa znaczące zabytki Zamek w Toszku z Zamkiem w Chudowie. Mieszkańcy powiatu i turyści mogą korzystać z oznakowanych i zmodernizowanych tras rowerowych oraz dwóch centrów turystyki rowerowej – wiaty na Zamku w Chudowie, za-

daszonej bastii na Zamku w Toszku oraz miejsc postojowych nad Jeziorem Pławniowickim i w Rachowicach. Tu również na rowerzystów czekają ławki, stoły i stojaki na rowery. Promocji projektu służyło wydanie mapy tras rowerowych powiatu gliwickiego oraz zorganizowanie w październiku 2012 r. rajdu rowerowego z metą na zamku w Chudowie.

Projekt udało się zrealizować dzięki współpracy 9 samorządów. Dla realizacji tego zadania została podpisana umowa o partnerstwie pomiędzy jst. Była to pierwsza umowa partnerska obejmująca wszystkie gminy powiatu gliwickiego i powiat. Współpraca między samorządami polegała na bezpośrednich oraz elektronicznych kontaktach, spotkaniach, konsultacjach między jst oraz mieszkańcami powiatu gliwickiego. Bardzo dużym wysiłkiem wszystkich tych podmiotów udało się zrealizować projekt od etapu planowania, inwentaryzacji, utworzenia koncepcji przez dokumentację techniczną budowy i znakowania tras rowerowych aż do wykonania tych tras w terenie. Obecnie wszystkie samorządy ponoszą koszty utrzymania powstałej w ramach projektu infrastruktury. ■

SPORT I REKREACJA

SWARZĘDZ

Stawiają na sport i rekreację

Kompleksowe zarządzanie przedsięwzięciami z dziedziny sportu i rekreacji – to tytuł zwycięskiego projektu, realizowanego od 2007 roku w Swarzędzu.

Gmina Swarzędz dostrzegając sukcesy mieszkańców w licznych dyscyplinach sportowych, poprzez inwestycje w boiska wielofunkcyjne, starała się zapewnić bazę do uprawiania sportów drużynowych –

Boisko ORLIK w Bogucinie.

Fot. Archiwum UMIG Swarzędz

piłki nożnej, piłki siatkowej, koszykówki i tenisa ziemnego, zwłaszcza przez dzieci i młodzież w obrębie naturalnego środowiska, jakim jest szkoła oraz kształtowanie postaw do spędzania czasu na świeżym powietrzu. Oprócz boisk gmina wybudowała ciąg pieszo-spacerowy nad Jeziorem Swarzędzkim, a także przekształciła pływalnię „Wodny Raj” w obiekt, w którym funkcjonuje basen, lodowisko, hala sportowa, boiska sportowe, sauny, gabinet masażu oraz kręgielnia. Punktem wyjścia w działaniach na rzecz sportu i rekreacji było dopasowanie przestrzeni sportowej i rekreacyjnej na terenie gminy do potrzeb, jakie zgłaszały środowiska pedagogiczne oraz liderzy lokalnych społeczności – sołtysi. Spośród wielu inwestycji zapisanych w Wieloletnim Planie Finansowym Gminy Swarzędz są również przedsięwzięcia mające doprowadzić do powstania wielu nowych obiektów jak skatepark czy infrastruktura nad Jeziorem Swarzędzkim.

Szansą, którą Gmina wykorzystała były środki zewnętrzne – możliwości dofinan-

sowania obiektów z programów Ministerstwa Sportu i Turystyki: Moje Boisko - Orlik 2012”, Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 oraz środków własnych gminy wygospodarowanych dzięki racjonalnej alokacji funduszy na realizację zadań ustawowych pochodzących z budżetu państwa oraz środkom z podatków od przedsiębiorców aktywnie prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy.

Swarzędz organizuje wiele imprez sportowych. Od 2007 roku nagradza wybitnie uzdolnioną sportowo młodzież, wręczając nagrody i udzielając stypendiów sportowych. Samorząd Swarzędza także jest nagradzany. Zarząd Polskiego Klubu Infrastruktury Sportowej przyznał Gminie Swarzędz tytuł „Sportowa Gmina” w latach 2010, 2011 i 2012. Wojewoda Wielkopolski w roku 2009 i 2010 nagrodził Swarzędzkie Centrum Sportu i Rekreacji Certyfikatem Grand Prix w kategorii „usługi rekreacyjno – sportowe”. ■

RZECZNIÓW

Ty i Ja. Rowery dwa

„Rzeczniowski rajd rowerowy - Ty i ja, rowery dwa” to przedsięwzięcie cykliczne realizowane wspólnie z mieszkańcami i organizacjami z terenu gminy. Raid organizowany jest po terenie gminy Rzeczników, zarówno po wytyczonych jak i planowanych szlakach.

Impreza przyczynia się do międzypokoleniowej integracji mieszkańców, aktywizuje społeczność lokalną i promuje zdrowy i aktywny styl życia. Jest też doskonałą formą promocji dla samej gminy, która zamierza się rozwijać w kierunku turystyki rowerowej. Corocznie odbywają się 2 rajdy. Jeden w kwietniu, kolejny we wrześniu. Wrzesniowy rajd jest połączony z kampanią Departamentu Edukacji w Ministerstwie Środowiska – Europejski Dzień bez samochodu. Rzeczników pokazuje, jak ważnym środkiem lokomocji jest rower i jakie znaczenie ma ruch na świeżym powietrzu.

Projekt ponadto motywuje mieszkańców do uczestnictwa we wspólnym przedsięwzięciu oraz do zmian zachowań społecznych na takie, które opierają się na wzajemnym szacunku, umiejętności życzliwego współdziałania, zdrowym współzawodnictwie i tolerancji. Uczniowie rzeczniowskich szkół biorą udział w konkursach realizowanych w trakcie rajdów i w poprzedzającym przedsięwzięcie konkursie na plakat promujący rajd rowerowy.

Przedsięwzięcie jest szansą na promocję walorów turystycznych i krajoznawczych gminy, a turystyka rowerowa stanowi doskonały punkt wyjścia dla przedsiębiorców zainteresowanych działalnością w obszarze turystyki. Potrzeba działań w tym kierunku zrodziła się podczas spotkań warsztatowych z mieszkańcami gminy w ramach projektu „Decydujemy Razem”. Do tej pory typowo rolnicza mała gmina nie była skoncentrowana na działaniach turystycznych czy prozdrowotnych.

Całe przedsięwzięcie było wynikiem spotkań między mieszkańcami, przed-

stawicielami organizacji pozarządowych, szkół i samorządu. To właśnie ta liczna grupa osób zdecydowała o kierunkach rozwoju gminy, a także upatrywała w tego typu działaniach możliwości aktywizacji mieszkańców poprzez czynne uczestnictwo w rajdach i wspólne ustalanie przebiegów tras rowerowych.

Rzeczniowski rajd rowerowy.

Fot. UG Rzeczników

Koszt rajdutook. 3,5 tys. złotych. Kwota ta przeznaczona jest na zakup koszulek z logo rajdu, elementów odbłaskowych, nagród w konkursach oraz poczęstunku dla uczestników.

**Materiał przygotowała
Ewa Parchimowicz**

Pełne opisy dobrych praktyk są dostępne na www.dobrepraktyki.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Szkolenia dla partnerstw

Komunikacja do dobrej współpracy (1)

Szkolenia na temat „Doskonalenia efektywnej współpracy w partnerstwach JST” są jedną z form wspierania partnerstw w projekcie „Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej”.

Celem dwudniowych warsztatów jest rozwijanie kompetencji zawodowych średniego personelu zarządczego JST – członków zespołów roboczych partnerstw przydatnych do realizacji wspólnych projektów.

Pierwsze oceny

Do tej pory, do końca września br., objęły one już 20 partnerstw (11 kursów) zawiązanych przez: powiat koniński, Gąbin, Wołów, powiat namysłowski, Poznań, Stowarzyszenie Metropolia Poznań, Stowarzyszenie Gmin Mikroregiony WPN, Kielce, Nyse, Wałbrzych, Dzierżonów, Dębno, Gorzów Wlkp., Leszno, Turek, Dąbrowę Górniczą, Olkusz, Skawinę, powiat miłkołowski, Częstochowę. Uczestniczyło w nich w sumie 170 osób. Kolejnych 13 kursów warsztatów dla 24 partnerstw odbędzie się w październiku i w listopadzie br.

Z raportu podsumowującego badania uczestników pierwszych 6 sesji szkoleniowych, zrealizowanych od maja do lipca br. wynika, że wśród uczestników szkoleń dominują pracownicy urzędów gminnych, miejskich i powiatowych (40% osób reprezentowało średnią i wyższą kadre kierowniczą). Analiza opinii osób biorących udział w szkoleniach wykazała, że bardzo dobrze wpasowały się one w oczekiwania przedstawicieli partnerstw. Wysoko oceniono ponadto metodologię szkoleniową (95% opinii pozytywnych), pracę trenerów (89% na bardzo dobrze), materiały szkoleniowe (72% opinii bardzo dobrych), a także rozwiązania organizacyjne (uznanie w oczach 90% respondentów). Zdaniem większości beneficjentów szkoleń udział w nich przełożył się na wzrost posiadanej wiedzy, zaś nowe umiejętności mogą zostać praktycznie zastosowane przy realizacji obowiązków służbowych.

Dwustronne komunikowanie się

Podstawowym zadaniem warsztatów jest rozwój „miękkich umiejętności” pracowników, które są ważnym elementem zapewniającym efektywną współpracę przy tworzeniu i realizacji projektów z udziałem różnych partnerów. Posiadanie takich umiejętności pozwala również sprostać wymaganiom związanym z angażowaniem partnerów społecznych, doskonali kluczowe kompetencje niezbędne przy wdrażaniu dobrego rządzenia (good governance), szczególnie pod kątem uczestnictwa, odpowiadania na potrzeby, konsensusu, włączania i efektywności. Umiejętność efektywnego komunikowania się pomaga w budowaniu partnerskiej współpracy w atmosferze zaufania, otwartości i szacunku. W trakcie warsztatów uczestnicy zdobywali praktyczną wiedzę i ćwiczyli umiejętności wzmacniające kompetencje zawodowe dotyczące efektywnej komunikacji interpersonalnej, pracy w zespole, radzenia sobie z emocjami i w sytuacjach konfliktowych wynikających np. z różnic stanowisk.

Aby skutecznie komunikować się trzeba poznać, jak funkcjonuje model komunikacji. W procesie komunikacji pomiędzy dwiema lub więcej osobami, role nadawcy i odbiorcy stale się wymieniają. Komunikacja polega na ciągłym wzajemnym reagowaniu odbiorcy i nadawcy, którzy porozumiewają się poprzez przekazy. Przekaz w drodze pomiędzy odbiorcą i nadawcą często ulega zniekształceniu w wyniku działań zakłóceń i szumów informacyjnych. Całość procesu zatopiona jest w kontekście konkretnej sytuacji.

Jednym z najczęściej popełnianych błędów w trakcie porozumiewania się, jest skupienie się na tym, co mamy do powiedzenia. Przekazujemy informacje i nieświadomie przyjmujemy, że nasz rozmówca wszystko zrozumiał.

To przykład komunikacji jednostronnej, która pozwala wprawdzie przekazać informacje szybko i jest skuteczna w sytuacjach kryzysowych, jednak w innych, np. dotyczących ustalania zasad współpracy – nie sprawdza się. Efektywny sposób komunikowania się to komunikacja dwustronna – radzili szkoleniowcy. Nadawca przekazuje informacje, ale jednocześnie obserwuje reakcje odbiorcy – jego zachowanie może być sygnałem, że coś jest niejasne. Wtedy nadawca dopuszcza odbiorcę do głosu, zadaje pytanie i uważnie słucha odpowiedzi. W tym typie komunikacji role nadawcy i odbiorcy nie są sztywno narzucone, rozmówcy wchodzą na przemian w obie role, prowadząc dialog.

Mapa i niewerbalne komunikaty

Trzeba pamiętać, że każdy z nas inaczej postrzega rzeczywistość, posługuje się indywidualną „mapą” rzeczywistości. W procesie odwzorowywania rzeczywistości jesteśmy selektywni i pod uwagę bierzemy to, co przechodzi przez nasze filtry, takie jak np. dotychczasowe doświadczenie, wpływy kulturowe, język i słownictwo, przekonania i oczekiwania, wartości, zainteresowania. To, co uwzględniamy w naszych „mapach”, wpływa na nasz sposób funkcjonowania i rozumienie rzeczywistości. To, co aktualnie „nie mieści się” w nich, jest niedostępnym dla nas potencjałem. W miarę poszerzania i wzbogacania swojej „mapy”, jednostka uzyskuje coraz większy dostęp do kolejnych, nieuświadomionych sobie wcześniej możliwości. Im lepiej rozpoznasz „mapę”, czyli sposób rozumienia rzeczywistości przez drugą osobę, tym bardziej przekona ją to, co do niej mówisz – przekonawali szkoleniowcy.

Warto wiedzieć ponadto, że komunikaty werbalne nie poparte potwierdzonymi komunikatami niewerbalnymi (sygnały mowy ciała – np. gestykulacja, mimika, postawa ciała, i sposobu mówienia – np. siła, barwa głosu, tempo mówienia, wysokość tonu) wywierają mniejszy wpływ na odbiorców. Wg Alberta Mehrabiana, do którego jednak należy podchodzić ostrożnie, na od-

biorąc działa najsilniej to, jak się mówi (38% - ton głosu i 55% gestykulacja, mowa ciała).

Osoby mówiąc, na poziomie świadomym zazwyczaj koncentrują się na wypowiadanej przez siebie treści. Jednak na poziomie nieświadomym przekazują niezliczone sygnały niewerbalne do od-

biorcy, który je rejestruje świadomie lub nie, i na nie reaguje, często silniej niż na słowa. Niejednokrotnie sygnały niewerbalne są wieloznaczne, a ich znaczenie jest powiązane silnie z kontekstem. Mogą być też źródłem błędnych interpretacji. Proces porozumiewania się między ludźmi należy zatem po-

strzegać jako całość - przekazy werbalne i niewerbalne powinny się wzajemnie uzupełniać.

Efektywność w komunikacji polega na sprawnym odczytywaniu zarówno przekazów werbalnych i niewerbalnych oraz świadomym posługiwaniu się nimi.

(JP)

Konkurs w ramach programu regionalnego EOG

Zakończono ocenę merytoryczną wniosków

21 sierpnia br. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego przekazało wnioskodawcom informację o wynikach oceny merytorycznej wniosków złożonych w konkursie w ramach programu regionalnego EOG.

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego – Operator Programu - zakończyło w połowie sierpnia br. ocenę merytoryczną wniosków złożonych w ramach programu „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego” finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego EOG.

W wyniku oceny przeprowadzona przez zewnętrznych ekspertów, zaangażowanych przez MRR, lista wszystkich 83 projektów, które poddano ocenie merytorycznej została podzielona na trzy części:

- (1) podstawową listę rankingową (projekty do potencjalnego dofinansowania) - 14 projektów,
- (2) listę rezerwową - 44 projekty
- (3) listę wniosków, które nie osiągnęły wymaganego minimum 60 % maksymalnej punktacji.

Pierwszych 14 wniosków wyczerpało alokację środków na ten program wynoszącą 162 960 180 zł (39 119 543 euro), przy poziomie współfinansowania wynoszącym 85%

Każdy z wnioskodawców wraz z listem informującym o pozycji na liście rankingowej otrzymał karty oceny swojego

projektu zawierające punktację oraz uzasadnienie oceny. Wszystkim samorządom, które złożyły wnioski w konkursie, przysługuje prawo do odwołania i rzeczywiście skorzystało z niego ok. 40 wnioskodawców. Obecnie trwa rozpatrywanie przez MRR tych odwołań. W efekcie tego procesu powstanie ostateczna lista rankingowa i rezerwowa, którą przed ogłoszeniem zaakceptuje jeszcze Komitet Wyboru Projektów w MRR, a następnie zatwierdzi Minister.

W oczekiwaniu na efekty konkursu Związek Miast Polskich zorganizował dla wszystkich uczestników projektu predefiniowanego, którzy złożyli wnioski aplikacyjne, warsztaty szkoleniowe dla średniego personelu jednostek samorządu wchodzących w skład partnerstw na temat rozwijania komunikacji wewnętrznej i współpracy w ramach partnerstw. To właśnie od dobrej współpracy koordynatorów ze strony miast, gmin i powiatów będących członkami partnerstw - będzie zależało powodzenie wspólnego przygotowania strategii i projektów. Dobra współpraca liderów samorządowych jest warunkiem koniecznym sukcesu partnerstwa, ale nie wystarczającym. Wiele będzie zależać od dobrej komunikacji i zaufania członków zespołów roboczych składających

się z przedstawicieli różnych jednostek samorządu. Rozwijaniu tych kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej służą te warsztaty szkoleniowe (patrz artykuł obok) oraz cały projekt.

Począwszy od końca listopada br. planujemy rozpocząć warsztaty dla liderów samorządowych wchodzących w skład partnerstw, które ostatecznie otrzymają dofinansowanie. Warsztaty będą dotyczyć doskonalenia zarządzania strategicznego w ramach partnerstw, w szczególności planowania rozwoju z wykorzystaniem środków zewnętrznych. W trakcie warsztatów, o których napiszemy w następnym numerze „Samorządu Miejskiego”, prześlemy uczestnikom szereg danych dotyczących potencjału partnerstw do zrównoważonego rozwoju. Dane te – tak finansowe, jak i niefinansowe – będą stanowiły punkt wyjścia dla analiz w skali całego partnerstwa. Jednocześnie trwa praca nad Modelem współpracy partnerskiej, który będzie najpierw testowany przez uczestników, a potem szeroko upowszechniany. Działa już baza danych dobrych praktyk z tej dziedziny – www.dobrepraktyki.pl, oraz jesienią ogłosimy konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2014” - tym razem w zakresie współpracy między samorządami – do którego już teraz serdecznie zapraszamy. Zachęcamy do lektury strony informacyjnej projektu na www.partnerstwa.jst.org.pl oraz opisów partnerstw w gazecie internetowej Związku Powiatów Polskich www.wartowiedziec.org

dr Tomasz Potkański,
Kierownik Projektu w ZMP

Laureaci konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania – Samorząd jako pracodawca”

JAWORZNO

Motywacyjny system

Praktyka „Wartościowanie stanowisk pracy jako podstawa budowania motywacyjnego i sprawiedliwego systemu wynagrodzeń”, które zostało zdobywcą I miejsca w konkursie w kategorii „Rozwiązania z zakresu sformalizowanych stosunków pracowniczych”, wprowadziła w 2011 roku zmiany w systemie wynagrodzeń w Miejskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji w Jaworznie

Oparto je o wartościowanie stanowisk pracy w całym przedsiębiorstwie. Przeprowadzony audyt systemu wynagrodzeń wskazał na wiele rozbieżności w stosowanej polityce płacowej w stosunku do uregulowań formalnych i prawnych, w szczególności do różnicy w stawkach na stanowiskach o podobnym zakresie zadań i złożoności. Wysokość dodatków funkcyjnych, stażowych oraz premii naliczana była od podstawy wynagrodzenia, co powodowało różnicowanie dodatków przy tym samym wkładzie pracy i jednakowym stażu pracy. Dodatkowym mankamentem systemu była jego uznaniowość oraz brak mierzalnych wskaźników i jasno opisanych kryteriów przyznawania premii. Zmiany w systemie wynagradzania wymagały m.in. opracowania nowego taryfikatora opartego o wartościowanie stanowisk pracy, nowej tabeli wynagrodzeń, likwidacji dodatku stażowego.

Punktem wyjścia była analiza struktury firmy i stanowisk pracy. Przeprowadzono wywiady z kierownikami, osobami reprezentującymi dział, spotkania z pracownikami, aby przekazać informację na temat projektu. Do analizy pracy wykorzystano wywiad kwestionariuszowy.

Kolejnym etapem było przeprowadzenie wartościowania stanowisk przy udziale organizacji związkowej. Przed przystąpieniem do wartościowania przeprowadzono szkolenie metodyczne dla wszystkich kierowników i przedstawicieli organizacji związkowej. Wartościowanie przeprowadzono w oparciu o zakładową metodą analityczno-punktową, spełniając wszelkie wymagania Międzynarodowej Organizacji Pracy i tzw. Schematu genewskiego. Wyniki wartościowania decydują bezpośrednio o zróżnicowaniu zasadniczych stawek płac, pośrednio natomiast o wysokości

składników. Wartościowanie stanowisk wyznaczyło bazową hierarchię płac. Wyniki wartościowania były punktem wyjścia do dalszych działań, takich jak określenie faktycznej złożoności stanowisk, zmiany w nazewnictwie stanowisk, utworzenia ścieżek awansu.

Następnym krokiem było nałożenie wyników wartościowania na krzywą wynagrodzeń, projekt siatki płac, opracowanie nowego taryfikatora oraz zmian do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy.

Ostatnim etapem było wdrożenie systemu, który objął szereg spotkań i konsultacji z pracownikami. Każdy otrzymał zindywidualizowaną kartę wdrożenia, na której znajdowały się informacje o obecnych składnikach wynagrodzenia i planowanych zmianach. Dodatkowo ukazał się artykuł na ten temat w we-

Wdrożenie tego systemu wynagrodzeń wiązało się z opracowaniem taryfikatora kwalifikacyjnego, mającego na celu wspomoczenie zarządzania pracownikami pod kątem wzbudzania ich motywacji do rozwoju kompetencji i podnoszenia kwalifikacji związanych z wykonywaną pracą. Cyklicznie przeprowadza się także przeglądy wartościowania stanowisk – czyli sprawdza, czy nie zmieniła się wartość pracy na stanowisku, czy nie wzrosła albo zmalała złożoność pracy.

Powiązanie taryfikatora ze spełnianiem określonego poziomu kompetencji związanego z oceną okresową jest podstawą do awansowania pracowników opartego o ocenę ich potencjału i jakości pracy. Dzięki temu system stworzył naturalne warunki rozwojowe dla najlepszych pracowników, co bezpo-

Zmiany w systemie wynagrodzeń i likwidacja dodatku stażowego zagwarantowały uporządkowanie wewnętrznej struktury płac i wyeliminowały ewentualne roszczenia pracowników wynikające z dyskryminacji płacowej i uznaniowości.

Fot. Arch. MPWiK w Jaworznie

wewnętrznym magazynie dla pracowników AQUA. Gwarancją sukcesu była deklaracja Zarządu, że nikt nie straci – w stosunku do „przepełnionych” osób zastosowano zamrożenie przepłaconej stawki brutto (tzw. dodatku wyrównawczego). Dzięki temu rozwiązaniu stanowiska przez lata niedopłacone zyskały realnie na kolejnych podwyżkach, a stanowiska „zamrożone” dzięki konstrukcji systemu wynagrodzeń uzyskały podwyżki w wolniejszym tempie, co gwarantuje doprowadzenie krzywej wynagrodzeń do ustalonego modelu spełniającego warunki sprawiedliwego wynagradzania, zgodnego z wewnętrzną hierarchią i strukturą płac odpowiadającą branżowym uwarunkowaniom.

średnio przekłada się na jakość świadczonych przez przedsiębiorstwo usług.

Korzyści wdrożonego rozwiązania to lepsza motywacja pracownika do rozwoju, jasne kryteria wymagań na danym stanowisku, poprawa organizacji pracy, zamrożenie płac na określonych stanowiskach, niski koszt wdrożenia systemu (79 000 zł) w stosunku do osiągniętych efektów. W efekcie zbudowano sprawiedliwy i konkurencyjny system wynagrodzeń z czytelnymi regułami awansu. Istotnym elementem wdrożenia było udzielanie pełnej informacji pracownikom, czynne włączenie organizacji związkowej oraz stałe uczestnictwo Zarządu w pracach komisji wartościującej.

(jp)

Laureaci konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania – Samorząd jako pracodawca”

OPOLE
Szeroki dialog

Praktyka „Uspołecznienie procesu racjonalizacji sieci szkół i placówek oświatowych w Opolu w drodze konsultacji społecznych”, która zdobyła I miejsce w konkursie w kategorii „Inne rozwiązania dotyczące budowy motywującej kultury organizacyjnej w instytucjach samorządowych”, polega na pozyskaniu m.in. nauczycieli do trudnego procesu racjonalizacji sieci szkolnej.

Racjonalizacja sieci szkół, bardzo wrażliwy społecznie proces, który jest przyczyną wielu konfliktów w całej Polsce, w Opolu rozpoczął się od rzetelnej diagnozy stanu w 2011 roku. Wynikało z niej, że proces ten jest konieczny ze względu na: narastający niż demograficzny, zbyt dużą liczbę szkół w stosunku do średniej liczby uczniów, stale rosnące koszty kształcenia, brak wystarczających środków na dofinansowanie bazy oświatowej, zbyt małą liczbę uczniów na jednego nauczyciela. W wyniku tej diagnozy podjęto takie działania jak: likwidacja 4 szkół pozostających w bliskim sąsiedztwie, łączenie przedszkoli, szkół i placówek w 3 zespoły. Przewidywane oszczędności, które miały służyć wzbogaceniu oferty kształcenia w mieście, to ponad 10 mln zł.

Zmiany te powodują nie tylko niepokój rodziców, ale też pracowników placówek oświatowych, obawiających się utraty lub ograniczenia zatrudnienia. W imieniu pracowników występują przedstawiciele związków zawodowych, które dostrzegają w projektowanych zmianach zagrożenie dla swojego środowiska. W takiej sytuacji ważna jest otwarta postawa wobec partnerów dialogu.

W Opolu, aby uniknąć konfliktów skoncentrowano się właśnie na szerokim dialogu społecznym. Określono strategię

współpracy, bliższe i dalsze kierunki oraz opracowano szczegółowy harmonogram działań, zawierający wszystkie przewidywane zadania i czynności do wykonania wraz z określeniem terminów oraz osób i komórek w danej organizacji odpowiedzialnych za ich realizację. Oszacowano również wielkość zmian w zatrudnieniu nauczycieli (21 etatów) i zaplanowano działania osłonowe (możliwość zatrudnienia w innych placówkach). Ponadto opracowano materiały informacyjne, w tym prezentacje multimedialne przedstawiające przyczyny zmian, skutki zaniechania proponowanych rozwiązań oraz konkretne korzyści, jakie one przyniosą, a także ulotki informujące szczegółowo o efektach zmian. Wdrożenie zmian po-

się podczas tych spotkań również przedstawiciele związków zawodowych i radni Komisji Edukacji. Na początku roku szkolnego organizowano pierwsze spotkania z radnymi, radami szkół oraz osobno z szefami organizacji związkowych, aby szczegółowo omawiać sytuację pracowników jednostek oświatowych, których dotyczą zmiany. Udzielano odpowiedzi na wszystkie pytania i wątpliwości, programowano działania integrujące środowiska łączonych szkół. Wdrożenie planowanych zmian poprzedzone było procesem konsultacji społecznych. Odpowiednio wcześniej podjęte rozmowy oraz udokumentowanie konieczności zmian zaowocowały w konsekwencji uzy-

skaniem pozytywnej opinii związków zawodowych. Działania związane z racjonalizacją sieci szkolnej zostały też pozytywnie ocenione przez dyrekcje szkół, pracowników.

W efekcie wszystkie zaplanowane zmiany dotyczące racjonalizacji sieci szkolnej zostały skutecznie przeprowadzone. Istotne jest to, że w planach realizacji poszczególnych przedsięwzięć zapewniono pełną

informację o planowanych działaniach, organizowano spotkania, udzielano odpowiedzi na wszystkie pytania w trakcie spotkań i za pośrednictwem korespondencji, zaprogramowano działania integrujące łączące się ze sobą środowiska uczniów, nauczycieli i rodziców oraz podjęto skuteczne działania umożliwiające pracownikom likwidowanych placówek zatrudnienia w innych.

W wyniku zmian i uzyskanych oszczędności nastąpiła znaczna poprawa pracy szkół dotycząca oferty edukacyjnej, infrastruktury, poprawy warunków zatrudnienia, atmosfery pracy i jej jakości.

(jp)

Odpowiednio wcześniej podjęte rozmowy oraz udokumentowanie konieczności zmian zaowocowały w konsekwencji uzyskaniem pozytywnej opinii związków zawodowych.

Fot. Arch. UM w Opolu

przedzono konsultacjami (36 godzin), w których uczestniczyli dyrektorzy, rodzice, nauczyciele, związki zawodowe – ZNP i NZSS Solidarność, komisja edukacji oraz radni), w trakcie których przedstawiano propozycje, wyjaśniano wątpliwości, dyskutowano na łamach lokalnych mediów.

Już na etapie rysujących się planów Naczelnik Wydziału Oświaty spotykał się z dyrektorami szkół (zwykle na rok przed realizacją od stycznia do kwietnia). Na seminariach szkoleniowych dla dyrektorów w sierpniu przedstawiano aktualną sytuację w Opolu i informowano o zagrożeniach, a także planach racjonalizacji szkół. Z planami mogli zapoznać

XI KONGRES MIAST POLSKICH

Polityka miejska perspektywa polska i unijna Kraków, 7-8 listopada 2013

Centrum Konferencyjne **Preston Centre**, ul. Św. Anny 2, Kraków

Program ramowy

7 listopada 2013 (czwartek)

- 15.00 - 15.30** otwarcie obrad Kongresu,
wystąpienia Gości
- 15.30 - 18.30** **obrad plenarne – Polityka miejska -
kontekst polski**
- Miejskie obszary funkcjonalne -
synergia w polityce rozwoju
 - Rewitalizacja - główne wyzwanie
rozwoju miast
- 20.00** *Kolacja*

8 listopada 2013 (piątek)

- 9.00 - 12.30** **obrad plenarne - Polityka miejska
z perspektywy Unii Europejskiej**
- ZIT (zintegrowane inwestycje teryto-
rialne) - centralne i regionalne
 - Perspektywa 2014-2020 - fundusze,
uwarunkowania
- 12.30** podsumowanie obrad,
przyjęcie stanowisk
- 13.00** zakończenie obrad

Ogólnopolska konferencja

„Samorządy lokalne a Unia Europejska – w przeddzień 10-lecia akcesji”

14 listopada 2013, Warszawa, Hotel Mercure Centrum, ul. Złota 48/54

Ramowy przebieg konferencji

- 10.30 - 10.40** Otwarcie konferencji i powitania
- **Ryszard Grobelny**, Prezes Związku
Miast Polskich
 - Przedstawiciel Ministerstwa Spraw
Zagranicznych RP
- Sesja I: W przeddzień 10-lecia członkostwa Polski
w UE – co zyskaliśmy?***
- 10.40 - 11.05** **Prezentacja raportu z badań**
- 11.05 - 13.00** **Debata**
- Moderator: Andrzej Porawski**, Dyrektor
Biura Związku Miast Polskich
- Przedstawiciel MSZ – Departament
Unii Europejskiej
 - Poseł do Parlamentu Europejskiego
 - Przedstawiciele samorządów (duże mia-
sto, małe miasto, gmina wiejska, powiat)

Dyskusja

- 13.00 - 13.20** Przerwa kawowa

Sesja II: Prawie 10 lat doświadczeń - przykłady dobrych praktyk

- 13.20 - 15.00** **Moderator: Michał Olszewski**, Wicepre-
zydent Miasta Stołecznego Warszawy
- Przedstawiciel MRR (Departament
Koordynacji Polityki Strukturalnej/
Departament Koordynacji Wdrażania
Funduszy UE)
 - duże miasto
 - małe miasto
 - gmina wiejska
 - powiat

Dyskusja

Podsumowanie i zamknięcie konferencji

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

INSTYTUT SPRAW
PUBLICZNYCH

Współpraca

„Samorząd Miejski” - miesięcznik wydawany przez Związek Miast Polskich.

Adres wydawcy: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań.

„Samorząd Miejski” redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – redaktor naczelna,
Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak. Oprawa graficzna, skład: Krzysztof Paczyński.

Adres redakcji: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań, tel. 61 63 350 54, fax 61 63 350 60,

http://www.zmp.poznan.pl/strona-68-samorzad_miejski.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl